

Xəbər
Gəncədə
tələbə
imtahandan
çıxıb öldü
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 18 yanvar 2017-ci il Çərşənbə № 11 (6625) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

İŞİD-in qatil maşası-Maşaripovun həbsinin ilginclik detalları

"Reina" qətlini törədən Abdulkadir Maşaripov 4 dil bilir; onun izlənməsi və necə sağ ələ keçməsi ilə bağlı sensasion məlumatlar

yazısı səh.5-də

Səbiq nazir ölkənin əsas bələsindən danışdı

yazısı səh.10-də

Tramp hələ and içməmiş dünyanı qarışdırırdı

yazısı səh.8-də

Fazil Mustafanın növbəti ittihamına sərt reaksiyalar

yazısı səh.13-də

Azərbaycandakı özbək kökənli şəxslər - onlardan təhlükə varmı...

yazısı səh.7-də

AŞ PA məruzəçiləri Bakıda müxalifəti ikiyə böldü

yazısı səh.6-də

Tikinti bazarında qiymətlər dollardan da sürətlə qalxır

yazısı səh.12-də

Yarım ayda 19 intihar-psixoloqlar üç səbəb göstərir

yazısı səh.14-də

İŞİD-in əsas terrorçu bazası niyə Orta Asiyadır?

yazısı səh.7-də

Sekuta Bakıda qalası oldu

yazısı səh.2-də

Qaz yenə bahalaşa bilər

yazısı səh.12-də

Siyasi məhbuslardan son xəbərlər

yazısı səh.13-də

Davos forumu başladı

yazısı səh.3-də

Rusiya baş diplomatından ilginclik Qarabağ mesajı

KREMLDƏN BAKIYA HƏMLƏ -

AZƏRBAYCANDAN CAVAB GECİKMƏDİ

Moskva sülhlə yanaşı, müharibə mövzusunda da inhisara almaq niyyətindədir; Rusiya XİN başçısının "Qarabağ Azərbaycanın daxili məsələsi deyil", eyninin doğurduğu 4 qənaət; **Elmar Məmmədov**: "Rusiya istəsə..."

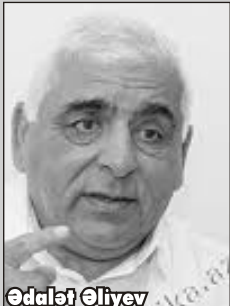

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.9-də

"Lotu Quli"nin həbsxanalarda yayılmış məktubu açıqlandı: "Rövşən Lənkəranski..."

Rusiya nəşri "Lənkəranski"nin Uralda ən iri aktivlərindən olan göyerti, tərəvəz və meyvə topdansaş bazarlarının Bakıda həbsdə olan "qanuni oğru"nun nəzarətinə keçdiyini iddia edir; Ural niyə həmişə "yağlı tükə" olub? yazısı səh.10-də

Peşəkar pilot qəzaya görə türk təyyarəçilərini günahlandırdı

Ədalət Əliyev

yazısı səh.15-də

Porno-video qalmaqalındakı direktor işdən çıxarıldı-iş prokurorluqda

Akif Nəməzov

yazısı səh.13-də

SOCAR-ın mütəxəssisi Ali Ağaoğlu: "Azərbaycanın hazırkı durumunu iqtisadi böhran olaraq görmürəm"

Ali Ağaoğlu

yazısı səh.4-də

Novruz Məmmədov: “Nazirliklər prezidentin xidmətini öz adlarına çıxdılar”

“Bir neçə gündür ölkə mətbuatında Dağlıq Qarabağın KVN komandalarının beynəlxalq festivalın iştirakçılarının siyahısından çıxarılması ilə bağlı atılan addımlar haqqında məlumatlar yayılır”.

Virtualaz.org-un məlumatına görə, bu sözləri Azərbaycan Prezident Administrasiyası rəhbərinin müavini, Xarici əlaqələr şöbəsinin rəhbəri Novruz Məmmədov özünün facebook şəbəkəsindəki səhifəsində yazıb.

“Nazirliklər bu addımları ölkə başçısının tapşırığından sonra atdıqlarını qeyd etsəydilər, onda ədalətli olardı”, - deyir Novruz Məmmədov bildirib.

Xatırladaq ki, Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərində yaradılmış qondarma rejim adından fəaliyyət göstərən “S xlebom i solğö” və “DeleYaman” KVN komandaları yanvarın 10-23-də Soçidə keçirilən 28-ci Beynəlxalq KVN festivalında iştirak etməyə cəhd göstərmişdilər.

Ancaq Azərbaycanın Gənclər və İdman, eləcə də Xarici İşlər nazirliklərinin müraciətindən sonra həmin komandalar diskvalifikasiya olundular.

Sekuta Bakıda qalası oldu

ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Robert Sekuta Donald Trampın inauqurasiya mərasimi günü Azərbaycanda olacaq. Bu barədə APA-ya səfirlikdən məlumat verilib. Xatırladaq ki, ABŞ-da prezident seçilmiş Donald Trampın inauqurasiya mərasimi yanvarın 20-də keçiriləcək.

“New-York Times” qəzeti diplomatlara istinadən yazıb ki, Donald Tramp inauqurasiya mərasimindən sonra xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən ABŞ səfirliklərini geri çağıracaq. Bununla bağlı ABŞ Dövlət Departamentinə bildiriş də göndərilib.

Bu gün ölkə ərazisində geomaqnit qasırgası olacaq

Bu gün ölkə ərazisində geomaqnit qasırgası olacaq. Bunu Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) N. Tusi adına Şamaxı Astrofizika Rəsədxanasının elmi işlər üzrə direktor müavini Elçin Babayev deyib.

“Neqativ təsir bu gün, sabah, həmçinin 19 yanvarda hiss ediləcək, xroniki xəstələr (xüsusilə də ürək-qan damar xəstəlikləri olan insanlar), ahıl insanlar və azyaşlılarda bu, özünü bir az qabarıq şəkildə büruzə verəcək. Həkim məsləhəti əsasında profilaktik (qabaqlayıcı) tədbirlərin görülməsi faydalı ola bilər. Geomaqnit heyəcanlaşmaları kosmik hava şəraitini müərkəb və əlverişsiz edir. Yazılanlar analizlər əsasında verilmiş proqnozdur, real geomaqnit vəziyyətin bu gün, sabah, həmçinin 19 yanvar tarixlərində nə qədər gərgin olacağı isə planetlərarası maqnit sahəsinin istiqamətindən və Günəş küləyinin sürətindən də asılı olacaq” deyir, o bildirib.

“Qaya Mətbuat Yayımı” MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;
**Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan
“Yeni Müsavat” - 0.60 AZN
və bundan əlavə 2500 adda yerli
və xarici nəşrlər.**

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

ANS-in bağlanması 6 ay ötdü

Yanvarın 18-də ANS-in qapadılmasının 6 ayı tamam olur. Bu müddət ərzində keçirilən məhkəmə prosesləri nəticə verməyib və telekanal rəhbərliyinin iddiaları təmin edilməyib. Ötən 6 ay ərzində ANS-in əməkdaşlarının da bir qismi digər kanallarda işə düzəliblər. Lakin əksər əməkdaşların kanalın fəaliyyətinin bərpa olunacağı ümidi ilə gözlədiyi bildirilir.

“Yeni Müsavat”a danışan ANS Şirkətlər Qrupu prezidentinin media üzrə müşaviri olmuş Mais Məmmədov isə bildirib ki, kanalın açılması ilə bağlı heç bir xəbər yoxdur:

“Əgər xəbər olsaydı bunu deməzdim, sevincimdən qışqırardım. Ancaq təəssüf ki, hələ ki hər hansı bir xəbər yoxdur. Kanalın əməkdaşlarından da bəziləri digər yerlərdə işə düzəliblər, bir qismi isə gözləyirlər. Başqa kanallara gedənləri də anlarıyıq. Çünki onların da maddi ehtiyacları, kreditləri var. Təbii ki, kanal açılarsa, həmin şəxslər geri qayıdacaq-

lar. Çünki ANS-in doğma kollektivi uzun müddət idi ki, bir arada çalışırdı və bizi bir mənavi bağ da birləşdirirdi. Ümid edirik ki, ANS-in efiri bərpa olunacaq”.

Xatırladaq ki, MTRŞ Türkiyə ilə Azərbaycan arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin pozulmasına yönəlmiş tərribatın qarşısını almaq, açıq şəkildə terrorizmin təbliğatına yol verməmək məqsədilə, Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun 18

iyul 2016-cı il tarixli müraciətini, “Televiziya və radio yayımı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 11, 23, 32-ci maddələrinin tələblərini rəhbər tutaraq “ANS Müstəqil Yayım və Media” Şirkətinin yayımının 18 iyul 2016-cı il tarixindən saat 18:30-dan etibarən 1 ay müddətinə dayandırılması barədə qərar qəbul edib. Həmin zamandan etibarən kanalın fəaliyyəti dayandırılıb.

□ Əli RAİS

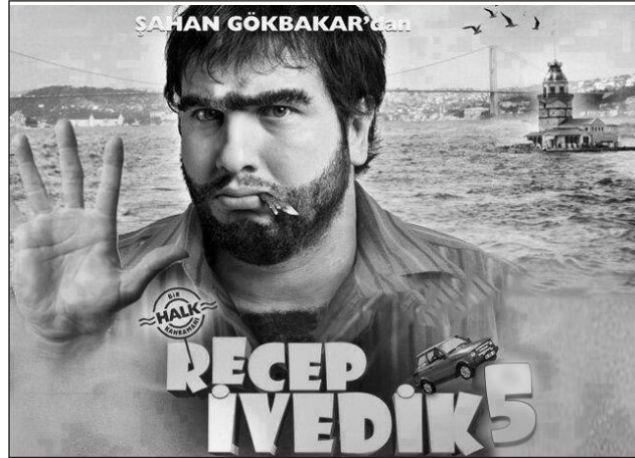

TX sədri Qızıl Xaç Komitəsinin rəhbəri ilə görüşdü

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin göstərişi ilə Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının sədri, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi, general-leytenant Mədət Quliyev 2016-cı il dekabrın 29-da həlak olmuş Azərbaycan əsgəri Qurbanov Çingiz Salman oğlunun meyitinin qaytarılması ilə bağlı Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin (BQXK) Azərbaycandakı nümayəndəliyinin rəhbəri xanım Elena Aymone Sessera ilə görüşüb.

M.Quliyev deyib ki, meyitlərin verilməsi mexanizminin və prosedurlarının kifayət qədər aydın və açıq olmasına baxmayaraq, əsgərimizin meyitinin bu günə kimi qaytarılmaması Ermənistan tərəfindən beynəlxalq humanitar hüquq normalarının, insan hüquqlarının, həmçinin Ermənistanın özünün də qoşulduğu Cenevrə konvensiyalarının öhdəliklərinin kobud şəkildə pozulmasıdır. Dövlət Komissiyası aidiyyəti beynəlxalq təşkilatları bu cür halların qarşısının alınmasını və Cenevrə konvensiyalarına əməl olunmasını Ermənistandan ciddi şəkildə tələb etməyə çağırıb.

Xanım Elena Aymone Sessera BQXK-nın Azərbaycandakı nümayəndəliyinin Çingiz Qurbanovun meyitinin tezliklə geri qaytarılması üçün BQXK-nın Ermənistandakı nümayəndəliyi ilə birlikdə səylərini davam etdirdiyini söyləyib.

Türkiyəli deputatdan “Recep İvedik 5” filmindəki səhnələrə etiraz

Türkiyə Böyük Millət Məclisinin hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasından deputatı, Türkiyə-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Necdet Ünüvar “Recep İvedik 5” filmində yer alan bəzi səhnələrə münasibət bildirib.

“Anadolu” agentliyinin verdiyi məlumata görə, N.Ünüvar filmə türk və azərbaycanlı boksçuların döyüşündəki dialoq və epizodlardan narahat olduğunu bildirib.

Millət vəkili filmin yaradıcı heyətinə həmin səhnənin çıxarılması üçün məktub ünvanlayacağını bildirib.

N.Ünüvar Azərbaycandakı çoxsaylı dostlarının həmin səhnəyə görə ona narahatlıqlarını bildirdiyini deyib:

“Bir film səhnəsi ilə iki ölkənin dostluğu pozula bilməz. Amma nə üçün hər hansı filmdə bir-birimizi narahat edəcək dialoq, epizod olmalıdır? Məqsədiniz güldürmək ola bilər, bəlkə buna bir-iki nəfər gülə də bilər, amma təəssüf hissi keçirənlərin sayı daha çoxdur”.

O, Türkiyə və Azərbaycanın “ətə dırnaq kimi” olduğunu, hansı narahat olsa, digərinin də narahat olduğunu, hansı sevinse, digərinin də sevindiğini bildirib.

İki ölkə idmançıların beynəlxalq arenalarda bir-birinə alıcənablıqla yanaşdığını xatırladan N.Ünüvar qeyd edib:

“Azərbaycanlı idmançı çempion olunca, türk tamaşaçılar Azərbaycan bayrağını dalğalandırmaqdan, türk idmançı çempion olanda da azərbaycanlı tamaşaçılar da Türkiyə bayrağını dalğalandırmaqdan sevinc duyarlar. Bizim öyrəşdiyimiz səhnə budur”.

BP-nin rəhbəri: “Bu il neftin orta qiyməti 55 dollar olacaq”

“Neftin hasilatının azaldılmasına dair anlaşma qüvvəyə mindikdən sonra bazar müəyyən qədər balanslaşdırılıb”. “APA-Economics” xəbər verir ki, bunu “Bloomberg” telekanalına müsahibəsində BP şirkətinin baş icraçı direktoru Robert Dadli bildirib.

Onun proqnozuna əsasən, bu il neftin 1 barelinin orta qiyməti 55 dollar təşkil edəcək.

R. Dadli əlavə edib ki, OPEC üzvləri və kartelə üzv olmayan ölkələr hasilatın azaldılmasına dair əldə olunan razılaşmaya sadiqdir və üzərinə düşən öhdəlikləri yerinə yetirəcəklər: “Buna görə BP hesab edir ki, bazar balanslaşdırılıb və ciddi planlar barədə düşünmək olar. Lakin biz intizamlı şəkildə xərcləyəcəyik”.

Dilqəm Əsgərovun atası iflic oldu

O, “Dilqəm” sözündən başqa heç nə deyə bilmir

Kəlbəcərdə erməni işğalçıları tərəfindən girov götürülən Dilqəm Əsgərovun atası Qaradağın Əsgərovun səhəti pisləşib. Bu barədə azvision.az saytı kəlbəcərli girovun oğlu Kürdoğlu Əsgərova istinadən məlumat yayıb. Kürdoğlu Əsgərovun sözlərinə görə, babası hazırda həkim nəzarətindədir:

“On gün idi ki, babam atamın adını çəkib, hönkür-hönkür ağlayırdı. Deyirdi ki, Dilqəmin vəziyyəti ağırdır, onu görmək istəyirəm. Artıq üç gündür ki, babamın vəziyyəti ağırdır. Həkimlər onun iflic olduğunu deyirlər. Əli, bədəninin bir hissəsi hərəkətsiz vəziyyətdədir. O, artıq danışdıqlarımızı da eşitmir. Hərdən atamın adını çəkir. Babam oğlunun yolunu gözləyir”.

Kürdoğlu Əsgərov sonuncu dəfə atasından dekabr ayında məktub aldığını deyib.

Xatırladaq ki, 2014-ci ilin iyulunda Dilqəm Əsgərov doğulduğu və 1993-cü ildən Ermənistanın işğalı altında olan Kəlbəcər rayonunda anasının məzarını ziyarət etmək üçün həmyerlisi Şahbaz Quliyev və əslən Cəbrayıl rayonundan olan Həsən Həsənovla birlikdə Kəlbəcərdə gedib. İyulun 11-də Ermənistanın işğalçı əsgərləri onların hər üçünü Kəlbəcərdə atəşə tutub. Həsən Həsənov qətlə yetirilib. Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyev isə girov götürüldülər. Həsən Həsənovun cəsədi bir müddət girov saxlandıqdan sonra Azərbaycan tərəfə təhvil verilib. Dilqəm Əsgərov barəsində qondarma “Dağlıq Qarabağ məhkəməsi” ömürlük, Şahbaz Quliyev barədə isə 22 il azadlıqdan məhrum etmə “hökümü” çıxarıb. Onların hər ikisi iki il yarım Şuşa türməsinə qəbul edilib.

Azərbaycan hökumətinin Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevi azad etmək üçün cəhdləri isə hələ ki nəticəsiz qalıb.

□ E.SEVİDAĞA

Dəmirdaşı 142 il müddətinə həbs gözləyir

Türkiyənin müxalif kürdünlü Xalqların Demokratik Partiyasının (HDP) həmsədrlərinin 30 ildən 142 ilə qədər azadlıqdan məhrum edilməsi tələb olunur.

«Trend»in məlumatına görə, Diyarbakır prokurorluğunda terrorçuluq fəaliyyəti üzrə cinayət işinin istintaqı çərçivəsində tutulan HDP həmsədrləri - Səlahəddin Dəmirdaşın 43 ildən 142 ilə, Figen Yüksəkdağın isə 30 ildən 83 ilə qədər azadlıqdan məhrum edilməsini nəzərdə tutan ittiham aktı hazırlanıb.

Blogger Mehman Hüseynovla bağlı mövzu hələ də medianın gündəmindədir. Ötən həftə polis bölməsinə aparılan və barəsində pul cəriməsi ilə bağlı məhkəmə hökmü çıxarılan M.Hüseynovla bağlı məsələdə sözünü, rəyini eşitmək istədiyimiz şəxslərdən biri də onun qardaşı, hazırda İsveçrədə yaşayan hüquq müdafiəçisi Emin Hüseynov idi. Musavat.com-a müsahibəsində E.Hüseynov həm qardaşı ilə bağlı baş verənlərə, həm də bu məsələdə özünə qarşı yönələn tənqidlərə cavab verib.

Müsahibənin geniş və iki hissədən ibarət versiyası musavat.com saytında yer alıb. Oxucular qəzetdə onun özəti ilə tanış olacaqlar.

- **Emin bəy, öncə qardaşınızla bağlı baş verən olaydan başlayaq. Sizin üçün bu cür sonluq gözlənilən idi mi? Cəmiyyətdə onun gördüyü işlərə, verdiyi açıqlamalara, videolara görə tezliklə cəzalandırılacağı ilə bağlı narahatlıq vardı. Bəs siz bunun hansı formada baş verəcəyindən narahatlıq keçirirdiz?**

- Azərbaycanda istənilən şəxs geniş kütlə qarşısında tənqid səsləndirirsə, o, artıq iqtidar üçün təhlükə mənbəyi olur. Amma Mehman bu işdə tək cəzə mənim qardaşım yox, eyni zamanda həmkarım, iş yoldaşım olub. 2006-cı ildən-18 yaşından başlayıb bizimlə işləməyə. Hər zaman o narahatçılığım var idi ki, başına hansısa iş gələ bilər.

- **Son vaxtlar Mehman "Sancaq Production"dakı video və məlumatları ilə xeyli önə çıxmışdı. Hətta qardaşınızı zaman-zaman hansısa oliqarlar arasındakı savaşı elementinə də adlandırır dılar. Onun bəzi məmurların evi ilə bağlı etdiyi paylaşımları nazirlərin, məmurların bir-birinə qarşı kompromat savaşı kimi qiymətləndirənlər də vardı.**

- İşin içində olan adam kimi deyə bilərəm ki, biz heç vaxt heç bir məmur qruplaşmalarına, kompromat savaşılarına qoşulmamışıq. Həmişə bu trendlərə qarşı neqativ münasibətimiz olub. Azərbaycanın aparıcı oliqarları bir neçə dəfə "Sancaq Production"la bağlı bizə kommersiya təklifi vermişdilər. 2013-cü ilin sentyabr ayından 2016-cı ilin sonuna qədər bir neçə dəfə bu və ya digər şəkildə Azərbaycanın ən nüfuzlu məmurlarının adamları vasitəsilə bizə çıxmağa çalışıblar. Təklif ediblər ki, bunu bir media layihəsi olaraq bizdən satın alsınlar.

- **Nə qədər təklif etmişdilər?**
- İlkən başlamışdı 120 min dollar. Son təklif 300 min dollar idi. Mən hər zaman bunu təbəssümlə qarşılamışam. Bir nazir elə bilirdi ki, bizi rəqibi olan nazir ona qarşı öyredir. Adamını göndərdi ki, bu səhifəni bizə satın. Biz də deyirdik ki, bu səhifə yaradıcı məhsuldu. Bizə bu pullar lazım deyil. Xüsusən də biz çalışmışıq ki, bir adamın üstünə yox, bütün məmurların üzərinə gedək. Mehmana demişəm ki, elə mövzular var, ora başını soxma. Orda səni heç kim və heç nə xilas edə bilməz. Azərbaycan reallıqlarını bilirsiniz. Bu

diyi qədər potensialımı bu və ya digər şəkildə gerçəkləşdirim. Mən bura bir günün içində gəlməmişəm ki... 10 il boyunca mən də aktiv fəaliyyətdə olmuşam, öncə "Turan" agentliyində çalışmışam, sonra RATİ-də. 2015-ci ilə qədər Azərbaycanda olmuşam. Türmə həyatı görməmişəm.

çəkisinə görə deyildi, o, uşağıdır" dedinizmi heç?

- Xeyr, elə demədim. Göz yaşları elə bir şeydir ki, onu planlaşdırmaq olmur, fizioloji prosesdir. Sevinc göz yaşları da var, emosional göz yaşları da. Bilirsiniz ki, Barak Obama da zamanında ağlayıb, Ərdöğən da. Xalqın ürəyinə daha çox girmək

"Mehman ağlamasaydı, bəlkə də..."

Emin Hüseynov:

"Mehmana demişəm ki, sən kalibrini müəyyənləşdir"

"Bizə Sancaq səhifəsini satın almaq üçün 300 min dollar təklif etdilər"

gün ən müstəqil KİV-lər də var ki, bəzi mövzularda dərinə getmirlər. Azərbaycanda sənə hələ dözlülərsə, sərhədləri nəzərə almalısın. Demişəm ki, həmin mövzulara girişsən, səni ən azı təcrid edib, həbsə atacaqlar. Həbs isə insana heç nə gətirmir.

- **Mehmanla bağlı son olayda sizi daha çox qınadırlar, kiçik qardaşınızı qorumaqda ittiham olunduz. "Bir gün türmə yatmayıb, İsveçrəyə qaçdıq halda Mehmanı türmə, hətta ölüm təhlükəsi qabağında qoyub", deyənlər də çox oldu. Bir böyük qardaş kimi Mehmanı lazımı məqamlarda dayan-dırmaq yerinə uzaqdan onu qızırdırdığınızı iddia edənlər də az deyildi... Doğrudanmı mənzərə bu iddialarda səsləndirildiyi kimidir?**

- Mən Azərbaycana xoşluqla tərkməmişəm. Əksinə, ölkəyə daha çox töhfə vermək üçün buradan getmişəm. Mən bu ölkədə daha çox qalsaydım, məcbur olub, indi gördüyüm işlərin heç 10 faizini görə bilməzdim. Amma mən hər zaman çalışmışam ki, səhhiyyətim imkan ver-

şəm. Kim istəyirsə, gedib türməni yaşayacaq. Amma mən türməyə girsəydim, ordan səhhiyyəmə görə sağ-salamat çıxmıyacağdım. Bəlkə kiminsə səhhiyyəti normaldır, gedib türmədə yatır, çıxandan sonra da qaldığı yerdən davam edir. Amma mənim əlilliyim var idi.

- **Yeri gəlmişkən, Mehmana ölkəni tərkməklə bağlı təklif vermişiz?**

- Əlbəttə. Amma bu, Mehmanın öz seçimi idi. Mən Mehmana demişdim ki, eğer həyatına təhlükə varsa, ölkədən çıx. Mehman həmişə deyib ki, qanun çərçivəsində ölkədən gedib-gələ bilmək istəyirəm. Məsələn, qardaşım mən ölkədən getdiyim gündən məni görməyib.

- **Mehmanın polisdən çıxanda verdiyi açıqlamalar, ağlaması çoxlarına pis təsir etdi. Əksəriyyətin onun ağlamasını "bu yük onluq deyildi" şəklində qiymətləndirdi. Bəs siz bir qardaş, hüquq müdafiəçisi olaraq onun ağlayarkən verdiyi açıqlamaları gördə hansı hissləri keçirdiz? Onları görəndə "bu mübarizə Mehmanın**

üçün liderlərin ağlaması çox geniş yayılmış haldır. Bir trend düşüb, siyasətçilər ağlayırlar. Mən də hərdən düşünürəm, Mehmandan şübhələnirəm ki, bəlkə bu hardansa bu texnikanı öyrənib, xalqın ürəyinə yol tapmaq üçün ağlayır. Əgər Azərbaycan xalqı fikirləşsə ki, Mehman onların problemini həll edəcək, yanılırlar. Nə Mehman, nə bir qəzet, nə də prezident onun problemini həll edəcək. Xalq öz papağını qabağına qoyub, taleyini özü cızmalıdır.

Mehman da öz təhlükəsizliyini özü fikirləşməlidir. Məşhur məsələdə deyildiyi kimi, ehtiyatlı iğidin anası ağlamaz. Amma bu mərhələdən sonra durub ona "işini dayandır, filan şeyi yazma, eləmə" deməmişəm, deməyəcəm. Mən ona dost məsləhətini vermişəm ki, "sənə çox adam deyə bilər ki, Kəmaləddin Heydərovdan, Ziya Məmmədovdan yazırsan, İlaham Əliyevdən niyə yazmırsan? Bu ölkədə Mehmandan da böyük jurnalistlər var. Məsələn, Xədicə İsmayıl prezidentdən yazıb. Mehmana demişəm ki, sən kalibrini müəyyənləşdir. Özün üçün qırmızı xətt saxla, sən prezidentlə zarafat eləmə. Hələ get, növbəti 4-5 ildə Milli Məclisdəki 125 deputatımızdan növbə ilə yaz. Azərbaycan şəraitində birdən-birə dağın başına hoppanmaq da sənə heç nə verməyəcək".

Bu yaxınlarda Kəmaləddin Heydərovun evi ilə bağlı reportaj hazırlamışdı. Mənə dedilər ki, xəbərin var, Mehman nazirin 1 milyardlıq lüstrünü çəkib? Özü də mənə bunu elə ciddi adam dedi ki, bilsəz, təəccüblənərsiz. Belə baxdım ona, dedim ki, 1 milyardlıq lüstr ola bilməz e. Mənə qayıtdı ki, sən nə danışırısan e, Mehman yazıb, ortaya fakt qoyub ee. (gülür) Adama izah edirəm ki, Mehman kimdir axı belə bir şey sübut eləsin? Mehman "baseyn" çəke bilər, unitaz çəke bilər. Lap o unitaz da başdan-ayağa qızıl da olsa, dəyəri 1 milyard ola bilməz. Lüstrləri göstərir və deyir ki, bunların üstü brilyantdır. Mehmana deyirəm ki, sənə hərdən ölçü hissi olmur. 300 min izleyicidən ən azı 3 min nəfər biləcək ki, bu, brilyant ola bilməz, brilyant deyil. Mehmana da deyirəm ki, "AzTV-yə dönmə".

□ **Sevinc TELMANQIZI**

Davos Forumu başladı

Tədbirdə 50-dən çox dövlət və hökumət başçısı, habelə aparıcı beynəlxalq korporasiyaların rəhbərləri iştirak edir; Azərbaycan prezidenti bir neçə görüş keçirib

47-ci Dünya İqtisadi Forumu yanvarın 17-dən öz işinə başlayıb. Dünyanın aparıcı siyasətçilərinin, iş adamlarının, top-menecer və ekspertlərinin iştirak etdiyi forumun şüarı "Bacarıqlı və məsuliyyətli liderlik"dir. Davosda 50-dən çox dövlət və hökumət başçısı, habelə aparıcı beynəlxalq korporasiyaların rəhbərləri iştirak edir.

Xəbər verildiyi kimi, forumda Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev də iştirak edir. Yeri gəlmişkən, yanvarın 16-da Dünya İqtisadi Forumunun icraçı sədri Klaus Şvabın adından forumda on dəfədən artıq iştirak edən rəhbər şəxslərin qəbulu təşkil olunub. Qəbulda iştirak edən İlham Əliyev Klaus Şvabla görüşüb. Ötən il Dünya İqtisadi Forumunda onuncu dəfə iştirak etdiyinə görə İlham Əliyevə Davos fəxri üzvlük klubunun nişanı təqdim olunmuşdu.

Yanvarın 17-də Azərbaycan prezidenti "Procter and Gamble Europe" şirkətinin prezidenti Geri Edrü Kumba ilə görüşüb. İlham Əliyev Norveç Krallığının xarici işlər naziri Borge Brende ilə də görüşü olub. Elə həmin gün prezident "Suez Group" şirkətinin baş icraçı direktoru Jan Lui Şasod ilə görüşüb.

Görüşdə Azərbaycan ilə Fransa arasında münasibətlərin yüksək səviyyədə olduğu qeyd edilib. Fransa şirkətlərinin Azərbaycanda böyük layihələr həyata keçirdiyi, "Suez Group" şirkətinin də bu layihələrdə yaxından iştirak etdiyi və bir çox layihələrin uğurla icra olunduğu vurğulanıb.

Söhbət zamanı "Suez Group" şirkəti ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığın perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

"Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin Davosda 30-a yaxın görüşü olacaq". Prezidenti Administrasiyası rəhbərinin müavini, Xarici əlaqələr şöbəsinin müdiri Novruz Məmmədov Facebook-dakı səhifəsində belə yazıb. N.Məmmədov qeyd edib: "Dünya İqtisadi Forumu Davosda 47-ci toplantısına başladı. Prezident İlham Əliyev ilk gündən görüşlər keçirir və tədbirlərdə iştirak edir. Dövlətimizin başçısının 30-a yaxın görüşü olacaq. Dünya İqtisadi Forumunun əsas qonaqlarından biri Çin Xalq Respublikasının sədridir. Qərb liderlərinin az iştirakı fonunda bu, diqqəti daha çox cəlb edir".

"Yeni Musavat" newsru.com-a istinadən xəbər verir ki, forumu Çin Xalq Respublikasının sədri Si Tszinpin açdı. Bu Çin liderinin 1979-cu ildən sonra Davos Forumunda ilk iştirakıdır. Çin Davosda həm də ən geniş nümayəndə heyəti ilə təmsil olunur. Dünya İqtisadi Forumunun icraçı sədri Klaus Şvabın Davosda həm indiki, həm də gələcək Ağ Ev administrasiyasından nümayəndələr çağırır. Panel diskussiyalarda ABŞ-ın vitse-prezidenti Co Bayden və dövlət katibi Con Kerri iştirak edəcək. Yeni administrasiyanı isə Donald Trampın biznes üzrə məsləhətçisi Entoni Skaramuççi təmsil edəcək. Rusiyanı Forumda baş nazirin müavini İqor Şuvalov təmsil edir. "Lukoil" prezidenti Vahid Ələkbərov və daha bir neçə biznesmen Davosda gəlib. Almaniya kansleri Angela Merkel və Fransa prezidenti Fransua Olland da Davosda gəlməyib. Almaniya-nın müdafiə və maliyyə nazirləri təmsil edir. Fransa da nazir səviyyəsində təmsilçi göndərib. Britaniyanın baş naziri Tereza Mey isə Davosdadır. Ukrayna da prezident səviyyəsində təmsil olunur.

□ **"YM"**

SOCAR-ın qiymətli kağızların emissiyası üzrə baş məsləhətçisi və "SOCAR Capital" şirkətinin Məsləhət Şurasının üzvü Ali Ağaoğlu SOCAR istiqrazlarının bazara buraxılmasının ilk 3 ayı ərzində qazandığı uğurlar, eləcə də dünyada və ölkədə yaşanan iqtisadi proseslərlə bağlı "Yeni Müsavat" qəzetinə müsahibə verib.

Əvvəlcə, müsahib haqqında qısa arayış: Ali Ağaoğlu 1963-cü ildə Ankarada doğulub. 1980 ildə Boğaziçi Universitetində menecment fakültəsinə daxil olub. 1986-cı ildən bank sektorunda fəaliyyətə başlayıb. 2001-ci ilə qədər Standard Chartered və Stochelandes kimi xarici banklarda, o cümlədən Ege banklarında çalışıb.

2001-ci ildə Tassaruf Mevduatı Sığorta Fonduna (TMSF) daxil olub və bir ilə yaxın Kamal Dəvriş zamanında TMSF-nin tərkibində olan 9 bankın xəzinələrinin koordinasiyasını həyata keçirib Dünyada ilk dəfə olan depozit satışı və çox böyük iqtisadi layihələri həyata keçirib.

2004-cü ildən Türkiyənin "Vatan" qəzetində yazır, 2008-2012-c illərdə "Fortune" jurnalında yayım müdiri olub.

2015-ci ildən SOCAR Türkiyədə Finansal Risk Yönetimi və Xəzinə Kordinatoru kimi çalışır. 2016-cı ildən SOCAR-ın Kapital bazarları üzrə baş məsləhətçisi işləyir.

- Ali bəy, 3 ay öncə SOCAR istiqrazları bazara təqdim ediləndə sizinlə müsahibəmiz olmuşdu. O zaman bu istiqrazların həm vətəndaşlara, həm də Azərbaycanın maliyyə bazarlarına fayda verəcəyi ilə bağlı vədlər vermişdiniz. İstiqrazların uğur qazanacağı haqqında proqnozlarınızı bölüşməmişdiniz. SOCAR bu 3 ay ərzində o uğurlara nə dərəcədə nail ola bildi?

- İlk növbədə onu qeyd edim ki, SOCAR istiqrazları Azərbaycan maliyyə bazarlarının inkişafı baxımından çox önəmli bir mərhələ oldu. Səbəb isə odur ki, birjamız var, Milli Depozit Mərkəzi (MDM) və banklar var, investisiya şirkətləri var. Bunların bir-biri ilə texniki və sistem əlaqəsi bu istiqrazlar sayəsində yüksək səviyyəyə çıxarıldı. Maliyyə bazarları üçün çox mühüm bir təcrübə qazandı. O baxımdan, düşünürəm ki, bu çox uğurlu bir iş oldu. Digər tərəfdən, istiqrazlara çox böyük maraq oldu. Azərbaycanın həm fiziki, həm də hüquqi şəxsləri istiqrazların birinci bazarında çox böyük maraq göstərdilər. 200 milyon dollardan çox tələb oldu. Təklifin iki qatı qədər tələb gəldi. Bu yerləşdirilmə həyata keçirildikdən sonra istə birjada, istərsə də MDM tərəfindən önəmli uğurlar əldə edildi və sistem işlək vəziyyətə gətirildi. O baxımdan, mən bunu Azərbaycan maliyyə bazarları

SOCAR-ın mütəxəssisi Ali Ağaoğlu: "Azərbaycanın hazırkı durumunu iqtisadi böhran olaraq görmürəm"

"İnsanların əksəriyyəti istiqrazları əllərində saxlamağa üstünlük verirlər, bir dəne də olsun istiqraz geri qaytarılmadı"

"Gürcüstan, Türkiyə Rusiya vətəndaşlarından və Rusiyada yaşayan azərbaycanlılardan da tələblər gəlir"

çox önəmli bir inkişaf kimi qiymətləndirirəm.

- Ali bəy, təkrar bazarda istiqrazların qiyməti maksimum nə qədər artdı?

- Bu istiqrazlar 5 illikdir, ildə 5 faiz gəlir gətirir və hər 3 aydan bir faiz gəliri ödənilir. Bu isə o deməkdir, 1000 dollarlıq istiqraz sahibi ilin sonunda cəmi 50 dollar pul qazanır. Əgər bir il ərzində ödənilən faiz gəlirlərini də təkrar istiqraza yatırarsa, illik gəliri 5,1 faizə qədər arta bilər. İstiqraz sahiblərinə belə bir imkan tanınır. Digər tərəfdən, 1000 dollara görə istiqraz sahibinə hər 3 aydan bir 12,5 dollar ödənilir. Bu mənada istiqrazın normal şərtlər altında qazandığı dəyər 12,5 dollardır. Amma bu müddət ərzində istiqrazların qiyməti 1024 dollara qədər qalxdı. Bu isə o deməkdir ki, SOCAR istiqrazları 6 aylıq faizini birdəfəlik öz qiymətinin üzərinə əlavə edə bildi. Lakin normal şərtlərdə faizi ödənilən gün istiqrazların qiyməti 1000 dollara düşəcək. Amma faiz təkrar hesablanmağa başlayacaq və növbəti ayın sonunda 12,5 dollar yenidən istiqraz sahibinə ödəniləcək.

- Ötən 3 ayda istiqrazı satışa çıxaranların sayı daha çox oldu, yoxsa əlində saxlayıb faiz əldə etmək istəyənlərin sayı?

- İnsanların əksəriyyəti istiqrazları əllərində saxlamağa çalışdılar. Hətta yeni alıcılar da gəldi. İstiqraz alıb saxlamaq istəyən fiziki şəxslərin sayının çox olması bizi daha da məmnun etdi. İndi də almaq üçün zəng edənlər var.

Bizim *19 99 qaynar xəttimiz var. Oraya gələn zənglərin sayı gündən-günə artır. Bu da Azərbaycan vətəndaşlarının SOCAR istiqrazlarına marağının günbəgün artmasını göstərir. Bu bizi çox sevindirir.

- Xarici vətəndaşlardan tələb gəldimi?

- Bəli, xaricilərdən istiqraz əldə etmək istəyən var. Gürcüstan və Türkiyə vətəndaşlarından tələb var, Rusiya vətəndaşlarından və Rusiyada yaşayan azərbaycanlılardan da tələblər gəlir. Bu ilk faiz ödəmələri bizim üçün də, maliyyə bazarı üçün də çox önəmlidir. Çünki biz SOCAR olaraq bir çox vədlər verdik. Birincisi, dedik ki, hər 3 aydan bir 12,5 dollar faiz gəliri ödəyəcəyik, ikincisi və daha önəmlidi isə odur ki, hər zaman bu istiqrazları 1000 dollardan almağa hazırıq. Bizim 1000 dollardan istiqrazı geri almağımıza ehtiyac qalmadı. Çünki heç kim gətirib qaytarmadı. Bütün satışlar normal bazar şərtləri ilə gerçəkləşdi. Bu da bizim üçün, eləcə də maliyyə bazarı üçün çox önəmli bir göstərici oldu. Bəli, bizim zəmanətimiz hər zaman keçərlidir. Ancaq bizim zəmanətimizə ehtiyac olmadan, bazar şərtləri çərçivəsində, olması gərəkdiki kimi əməliyyatlar aparılmağa başladı. Ona görə də bu güvənin və inamın artması ilə birlikdə mən qarşıdakı müddətdə SOCAR istiqrazlarına olan etibarın, marağın daha da artacağına inanıram.

"Sadəcə məzənnənin yox, faiz dərəcəsinin də sərbəst şəkildə müəyyənəlməsinə ehtiyac var"

- Bu müddət ərzində Azərbaycan maliyyə bazarlarında bir çox dəyişikliklər oldu. Manatın məzənnəsi ilə bağlı iqtisadi böhran yaşanırsa, bu durumu SOCAR istiqrazları baxımından necə qiymətləndirirsiniz?

- Gəlin buna iqtisadi böhran deməyək. Neft gəlirlərinin azalması ilə Azərbaycanın öncədən yaşamış olduğu yüksək zənginlik səviyyəsi bir qədər aşağı düşdü. Mən daha öncədən çox iqtisadi böhranlar görmüş təcrübəli bir şəxs kimi, Azərbaycanın yaşadığı hazırkı durumu iqtisadi böhran olaraq görmürəm. Bunun istiqrazlara təsirinə gəlincə, hələ yastıq altındakı dollarları tam şəkildə iqtisadiyyata qazandırmamaq üçün SOCAR olaraq bizim bu istiqrazları dollarla buraxmağımızın ən önəmli məqsədi bu idi. Bu istiqamətdə hələ ki çox ciddi bir irəliləyiş müşahidə olunmadı. Ancaq bu proses normala döndükcə, müsbət nəticələr əldə edildikcə, mən yastıq altında yatan dollarların bir qisminin bu istiqrazlara gələcəyini düşünürəm. Önəmli

uğurlardan biri də odur ki, ikinci bazarda bu istiqrazlar üzərindən aparılan əməliyyatların həcmi 40 milyon dollara qədər yüksəldi. Bu, ümumilikdə SOCAR istiqrazları istisna olmaqla, birjadakı bütün əməliyyatların həcmindən iki dəfə çoxdur. Bu rəqəm qarşıdakı müddətdə artmaqda davam edəcək. Mən bunun Azərbaycan maliyyə bazarına önəmli bir qatqısının olmasını düşünürəm. Bizim istiqrazlar bazara buraxıldıqdan sonra dollarla olan başqa bir istiqraz da buraxıldı. Bu da bir addımdır.

laşıldıqca, hər kəs üçün əlçatan olduqca, şübhələr, qorxular da azalacaq, bazar nisbətən daha yaxşı vəziyyətə gələcək. Bunun üçün sadəcə, məzənnə yetərli deyil, onunla yanaşı faiz dərəcəsinin də sərbəst şəkildə müəyyənəlməsinə ehtiyac var. Onlar ikisi sərbəst bazarda bir-birini tamamlayacaq. Faiz artdıqda məzənnə düşər, faiz azaldıqda bazarda başqa bir alternativ yoxdursa, dollara maraq artar. Üzən məzənnə və sərbəst şəkildə dalğalanmayan faiz ilə

daha balanslı bir məzənnə siyasəti yaranmış olacaq.

- Türkiyədə hökumət xalqa müraciət etdi və kütləvi şəkildə əllərindəki dolları türk lirəsinə dəyişənlər oldu. Bunun ardından lirə bir qədər sabitliyini qorusa da, sonradan yenidən ucuzlaşdı və həmin insanları peşman oldular. Manatla bağlı belə bir addım atılarsa, milli valyutamızın sabitliyini qorumaq mümkün olarmı?

- Mən öncə Türkiyədə baş verənləri qiymətləndirirəm. Bəy də dediyim ki, məzənnənin müəyyən bəndlər çərçivəsində dalğalanmasına icazə verildiyi kimi faizlərin də bu şəkildə dalğalanmasına şərait yaratmaq lazımdır. Türkiyədə faizlərlə bağlı sərbəstlik çox məhduddur. Bu səbəbdən ikisi arasındakı balans müəyyən etməkdə çətinlik çəkirik. Türk lirəsinin bir qədər möhkəmləndikdən sonra yenidən ucuzlaşmasının səbəbi odur ki, milli valyutanın gəlir faizi aşağıdır və ona görə maraq da azdır. Azərbaycanın milli valyutasında tam sabitliyə gəlincə, düzəldilməsi mümkün olmayan bir məsələ deyil. Azərbaycan da bir inkişaf prosesinə ehtiyac var. Müəyyən yol qət edilib, önəmli addımlar atılıb. Əminəm ki, bu proses sürətlənəcək və bu narahatlıq yox olacaq. Maliyyə bazarlarının asta və nizamlı şəkildə bir-birinə inteqrasiya etməsini həyata keçirdikcə, problem də həllini tapacaq. O zaman insanlar durumu daha yaxşı anlayacaq və daha az narahat olacaqlar.

- Rusiya, Türkiyə və Azərbaycan. Hər üç ölkənin milli valyutası ötən il ciddi devalvasiya yaşadı. Lakin bu üç ölkədən ən tez milli valyutasının sabitliyini təmin edən Rusiya oldu. Siz də bu məsələdə Rusiya hökumətinə təqdir edirsinizmi? Yoxsa səbəblər fərqlidir?

(davamı növbəti sayımızda)

☐ Nərgiz LİFTİYEVA
Fotolar: Məğrur MƏRDİNDİR

Yanvar ayının 16-da gecə saatlarında İstanbulda kə "Reina" qətl-amını törədən Abdulkadir Maşaripov yaxalandı. Yanvarın 1-də İstanbul "Reina" adlı gecə klubunda qətlam həyata keçirən terrorçunun tutulması əməliyyatı bütün Türkiyə televizialarının öz yayımını yarıda kəs-məsinə, efiri tam olaraq bu mövzuya vermələrinə səbəb olub.

ha 5 nəfər də qalır. Onlar da həbs olunublar. Terrorçunun qaldığı ünvana əməliyyat həyata keçirilən saatda İŞİD terror təşkilatının digər hücrə evlərinə də basqın edilib. Yada salaq ki, İstanbulda həyata keçirilən qanlı "Reina" terrorunun məsuliyyətini İŞİD terror hörgütü öz üzərinə götürmüşdü.

İŞİD üzvü olan terrorçu "Reina" klubunda törətdiyi qırğın-dan sonra Zeytinburnunda ailə-siyə qaldığı evə gedərək 4 yaşlı oğlunu götürmüş və izini itirmişdi. Polisler onu tapmaq üçün İstanbulda və İzmirde çoxsaylı əməliyyatlar keçiriblər. Maşaripovun yanında tutulandan bir-

ində gizlənməyə çalışıb, amma buna müvəffəq olmayıb. Tutulanların bu evdə uzun müddət-dən bəri qaldıqları təsbit olunub. Terrorçular alış-veriş etmək, yer dəyişdirmək üçün qaradərili qadınların köməyindən istifadə ediblər. Polisler terrorçuların gizləndiyi mənzildə 6 saat boyunca araşdırma aparıb. Əməliyyatdan sonra hadisə yerinə toplaşmış hiddətli insanlar Maşaripovu polislerin əlindən alaraq döyməyə çalışıblar.

"Yaxalanmış terrorçu Yeni il gecəsi "Reina" gecə klubunda cinayət törətdiyini etiraf edib. Barmaq izləri uyğun gəlir. Cinayətkar 1983-cü il təvəllüd-

özünü gizlədib və hadisə günü də Zeytinburnundan gəlib: "Polisimiz həqiqətən də çox ciddi və həssas bir əməliyyat keçirib. 162 ünvana əməliyyat gerçək-ləşdirdi, 50 nəfər saxlandı".

Evli və iki uşağı olan terrorçu 3 gün imiş ki, Esenyurdda təqib edilirmiş. V.Şahin bildirib ki, Əfqanıstan və Pakistanda 2 il təhsil alan terroristin İran üzərindən qaçaq yollarla Türkiyəyə girdiyi təxmin edilir. Maşaripov dekabrın 16-da Konyadan maşın yolu ilə İstanbula gəlib. Onu eyni zamanda Özbəkistanda da axtarırmışlar: "Hazırda bu iş üzrə 50 nəfər saxlanıb. Onlardan 2-si keçən günlərdən birin-

Türkiyədə konstitusiyaya dəyişikliyi ilə bağlı səsvermənin ikinci mərhələsi başlayır

18 maddənin hər biri 330-dan çox səs alacağı təqdirdə aprelin əvvəlində referendum keçirilə bilər

Türkiyə parlamentində konstitusiyaya dəyişikliyi ilə bağlı səsvermənin birinci mərhələsi başa çatıb. Səsvermənin ikinci turu yanvarın 18-dən etibarən başlayacaq.

Əvvəlcədən də bəlli olduğu kimi, səsvermənin birinci turunda bütün maddələr ayrılıqda müzakirə olunur, partiyaların əlavə və düzəlişləri qeydə alındıqdan sonra yekun maddə ilə bağlı səsvermə keçirilir. Ancaq qaydalara əsasən, ikinci turda müzakirələr əsasən təklif olunan dəyişikliklərlə bağlı olacaq. Bu səbəbdən də uzun vaxt tələb etməyəcəyi gözlənilir.

Ancaq ikinci turda səsvermənin nəticələri həlledici olacaq. Bu turda 330 və ya daha çox deputatın dəstəyini alan maddə referendumda çıxarılacaq. 330-dan az deputatın səs verdiyi maddə isə qəbul edilməyəcək, referenduma təqdim olunmayacaq. "Əl-Cəzirə-Türk" saytının bildirdiyinə görə, burada maddələr bir-biri ilə bağlı olduğundan maddələrdən birinin qəbul olunmaması digər maddələrə də təsir edə bilər və hətta bütövlükdə dəyişikliklərin rədd olunmasına gətirə bilər.

Ancaq əgər ikinci turda da müsbət nəticə çıxarsa, bundan sonra ölkə prezidentinin 15 gün ərzində qanunu təsdiqləməsi və referenduma təqdim etməsi lazımdır. Ardınca dəyişikliklər referendumda çıxarılacaq. Prezidentin imzalamasından sonra 60 gün ərzində referendum keçirilməlidir.

Qeyd edək ki, Türkiyə mediası yazır ki, ötən həftə ardıcıl keçirilən müzakirə və səsvermə zamanı hökumətin təklif etdiyi dəyişikliklərin yalnız biri 338 səs alıb, yerdə qalanlar isə 340-dan çox deputatın dəstəyini alıb. Hazırkı məclisdə AKP-nin 315 mandatı var, lakin məclis spikeri hakim partiya-dan olduğu üçün bir səs burda itirir. Ancaq əvvəlcə Milliyyətçi Hərəkat Partiyası AKP-yə dəstək verəcəyini bəyan edib. MHP-nin hazırda 39 deputatı var, onlardan yalnız 5 nəfəri "yox" deyəcəyini söylədiyi üçün 34 MHP üzvünün hökuməti dəstəkləyəcəyi, yəni AKP-nin 349 səsinin olduğu güman edilir.

Hökumətin təklif etdiyi 18 maddədən ibarət konstitusiyaya dəyişikliyi paketində əsas maddə təbii ki, "güclü prezident" sistemidir. Yeni dəyişiklik təklifinə əsasən baş nazir postu ləğv olunur, icra hakimiyyətinin başçısı prezident olur. Prezident partiya sədri ola bilər, eyni zamanda parlamenti buraxmaq səlahiyyətləri əldə edə bilər. Ancaq bu zaman yeni prezident seçkiləri də keçiriləcək. "Türk üsulu prezidentlik" sistemi adı verilən bu dəyişiklik prezidentin gücünü və təsir imkanlarını artırır, parlamenti isə zəiflədir. Bu isə müxalifətin ciddi etirazına səbəb olub.

Müzakirələrin aparılması üçün son tarix yanvarın 23-dür.

□ KƏNAN

İŞİD-in qatil maşası-Maşaripovun həbsinin ilginç detalları

Şok əməliyyatın detalları, "Reina" qətlamını törədən Abdulkadir Maşaripov necə sağ ələ keçirdi?

Abdulkadir Maşaripov İstanbulun ucqar rayonlarından olan Esenyurdda azyaşlı oğlu ilə birlikdə sağ olaraq ələ keçirilib.

4 yaşlı oğlu ilə birgə qırğız dostunun evində qalıb

Əbu Muhammed Xorasani kod adlı terrorçunun sağ olaraq ələ keçirilməsi Türkiyə hüquq-mühafizə orqanlarının böyük uğuru sayılır. Çünki bu qanlı terrorçu özü ilə böyük sirləri də

lü Özbəkistan vətəndaşdır".

Bunu jurnalistlərə açıqlamasında İstanbul valisi Vasip Şahin deyib. V. Şahin bildirib ki, terrorçu Abdulkadir Maşaripov Türkiyəyə sərhədi qanunsuz keçərək daxil olub: "O, Əfqanıstanda təlim keçib, 4 dil (özbək, ərəb, rus, çin və türk) bilir. Bu terror aktını İŞİD adına həyata keçirib".

Terrorçuda 197 min dollar pul, tapança, SIM kartlar, eləcə də dron aşkarlanıb.

Maşaripovun qaldığı binanın 25 faizi əcnəbilərdən ibarət idi

Maşaripovun saxlandığı Esenyurddakı binada təxminən 25 faizi əcnəbi əsilli şəxslər yaşayır. Bina sakinləri yerli mediaya açıqlamasında bildiriblər ki, terrorçunun yaşadığı evdən son 3-4 gündə nadir halda uşaq səsi gəlirdi. O evdən daha öncə heç uşaq səsi gəlmədiyini de-

gizlədirdi. Ortada çoxsaylı suallar və bilinməsi gərəkən sirlər var. Türkiyə mediasının xəbərinə görə, terrorçu Esenyurdda 4 yaşlı oğlu ilə bir qırğız dostunun evində qalır. Media xəbər verir ki, əməliyyatı MİT və polis birgə həyata keçirib.

Məlum oldu ki, terrorçunun yaxalandığı ev İŞİD-in hücrə evlərindən biridir və orada terrorçudan və 4 yaşlı oğlundan başqa, üçü qadın olmaqla, da-

ri, 27 yaşlı Dina adlı seneqallı qadındır. Digəri Somali əsilli Ayyşadır, onun da 27 yaşı var. Üçüncü qadın Misirdən olan 26 yaşlı Tene Traredir.

197 min dollar...

Qatilin yaxalanmasına dair detallardan biri də onun polis basqını zamanı canını qurtarmaq üçün çarpayının altına girməsidir. O, əvvəlcə polislərə silahlı müqavimət göstərmək istəyib, daha sonra çarpayının alt-

V.Şahinin bildirdiyinə görə, 1983-cü il Özbəkistan təvəllüdü bu şəxs Əfqanıstanda təhsil alıb, 4 dil bilən, yaxşı yetişdirilmiş bir şəxsdir. Əməliyyat zamanı təxminən 7200 saat kamera araşdırması həyata keçirilib. Araşdırmada 2 min polis iştirak edib. Konya, Hatay və İzmirde çoxlu sayda orta əməliyyatlar baş tutub. Terrorçu İstanbula gəldiyi zaman öncə Başakşehirde bir ev kirayələyib. Daha sonra bir-iki ev dəyişdirərək

yən qonşular son bir həftədə etirafda çoxlu sayda polislerin olduğunu söyləyib.

Ərdoğandan sərt sözlər: "Heç kimin etdiyi yanına xeyir olaraq qalmayacaq"

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan da terrorçunun saxlanması ilə bağlı açıqlama verib. Ərdoğan aşağıdakıları deyib: "Bu ölkədə heç kimin et-

diy yanına xeyir olaraq qalmayacaq. Hüquq dövləti prinsipləri çərçivəsində hər kəsdən hesab soruşulacaq. Bu terroristin yaxalanmış olması bu təhlükəsizlik anlayışının təzahürüdür. Bütün təhlükəsizlik və hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşlarını təbrik edirəm".

Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu "Reina" qətlamçısının tutulması ilə bağlı fikirlərini bölüşüb. O, twitter sosial şəbəkəsində daxili işlər naziri Süleyman Soylu başda olmaqla, polis və keçfiyyat birliklərinə təşəkkür edib.

□ Sevinc TELMANQIZI

AŞ PA məruzəçiləri Bakıda müxalifəti ikiye böldü

Cəmi 4 təşkilatın rəhbərliyi ilə görüş ayrı-seçkilik sayıldı

Ölkəmizə səfər edən Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞ PA) Monitoring Komitəsinin məruzəçiləri Stefan Schennach (Avstriya) və Cezar Florin Preda (Rumıniya) Azərbaycana bugünlərdə səfərləri zamanı Azərbaycanın bir sıra müxalifət partiyalarının rəhbərləri ilə də görüş keçiriblər.

Görüşdə iştirak etmiş Azərbaycan Liberal Partiyasının sədri Əvəz Temirxan müzakirə olunan məsələlər barədə moderator.az-a danışdı. O qeyd edib ki, görüşdə Müsavat Partiyasının başqanı Arif Hacı, AXCP sədri Əli Kərimli, REAL təmsilçisi Natiq Cəfəri və Əvəz Temirxan Liberal Partiyasının sədri kimi iştirak edib. Əsas müzakirə mövzusu Azərbaycandakı mövcud siyasi situasiya olub. Ə. Temirxan ALP adından AŞ PA nümayəndələrinə Azərbaycandakı mövcud siyasi böhrandan çıxılması üçün yol xəritəsini təqdim etdiyini deyib. Planın əsas məzisi ondan ibarətdir ki, AŞ PA üzvləri, Azərbaycan müxalifəti və iqtidarı birgə görüşlər keçirib hazırda Azərbaycandakı problemlərin həll olunması üçün real addımlar atsin.

AŞPA nümayəndə heyətinin cəmi 4 müxalifət təşkilatının rəhbərliyi ilə görüş keçirməsi bir sıra müxalifət partiyaları tərəfindən birmənalı qarşılanmayıb. Bəzi partiya rəhbərləri AŞ PA təmsilçilərinin bu formatda görüşünü müxalifətə qarşı ayrı-seçkilik adlandırıblar. Məsələn, ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu qeyd etdi ki, AŞ PA təmsilçiləri ayrı-seçkilik ediblər. Onlar Azərbaycanda demokratiya ilə bağlı problemlərə həqiqətən ciddi yanaşsaydılar, daha geniş spektrdə bir görüşdə maraqlı olmalı idilər. Baxmayaraq ki, təcrübə göstərir ki, Avropa Şurasından gələnlərin burada müxalifətlə keçirdikləri görüşlərin bu ölkədə demokratiyaya elə də müsbət təsiri olmayıb.

Azərbaycan Xalq Partiyasının sədri Pənah Hüseyn isə hesab edir ki, hansı tərkibdə görüş keçirmələri AŞ PA-nın təmsilçilərinin hüququdur. Onlar həmin tərkibdə görüşü məqbul sayıblarsa bunu ayrı-seçkilik saymaq is-təmir: "Avropa Şurası Parlament Assambleyasının üzvlərinin öz proqramları, kimlərlə görüşüb nəyi müzakirə edə-cəklərinə dair planları olur. Onlar bu kimi şeyləri özləri müəyyən edir. Hesab edirəm ki, buna qarşımaq doğru deyil. Şəxsən mən bu görüşü ayrı-seçkilik kimi qiymətləndirmirəm".

Azadlıq Partiyasının sədri Əhməd Oruc isə AŞ PA təmsilçilərinin həmişəki kimi ayrı-seçkilik etdiyini bildirdi. Eyni zamanda qeyd etdi ki, onların keçirdiyi görüşlərin Azərbaycanda demokratiyaya müsbət mənada heç bir təsiri olmayıb və indi də olası deyil. Azərbaycanda demokratiyanın durumu Azərbaycan Avropa Şurasına daxil olandan sonra daha da pisləşməyə başlayıb və indiki vəziyyət yaranıb. İndi AŞ PA-dan kimlərinse buraya gəlməsi, kimlərlə görüşməsi gözdən pərdə asmağ üçündür.

Qeyd edək ki, Azərbaycan hələ də AŞ PA-nın monitoringi altında olan 9 Avropa Şurası ölkəsindən biridir. Bu prosedur hakimiyyətlə daimi dialoq, müntəzəm hesabatlar və Avropa Şurası qarşısında öhdəliklərin yerinə yetirilməsində irəliləyişlə bağlı vaxtaşırı debatları əhatə edir. Azərbaycan 2001-ci ildən Avropa Şurasının üzvüdür.

□ Etibar SEYİDAĞA

Dövlət başçısı İlham Əliyev bir neçə gün əvvəl keçirilən Nazirlər Kabinetinin iclasında ölkənin bank sektoru ilə bağlı narahatedici fikir səsləndirib. Dövlət başçısı iqtisadiyyatımıza ən böyük zərbə vuran bank sektoruna diqqət çəkərək, problemi detallaşdırmayıb və burada əsas hədəfə gələcək şəxs olan Mərkəzi Bankın rəhbəri Elman Rüstəmovla bağlı hər hansı fikir səslənməyib. Ekspertlər bu nüansı maraqla qarşılayıblar. Həmçinin bildirilir ki, bank sistemindəki problemlərin ciddi səbəblərinin sanki günahsız kimi görünməsi doğru deyil. Ekspertlər musavat.com-a məsələ ətrafında fikirlərini bölüşüblər.

Mərkəzi Bankın günahı deyil. Beynəlxalq Bankla bağlı məsələlərdə Maliyyə Nazirliyinin də idaeətməyə müdaxilə etmə funksiyaları var idi. Bundan da nəyə görə istifadə etmədiyi ən azından, bu günə qədər də bu sual olaraq açıq qalır. Hər iki qurum təbii ki, bank sektorunda olan və prezident tərəfindən haqlı irad bildirilən bu sektorda baş verən proseslərdə öz iştirakını sonuna qədər analiz etməyib. Nə Mərkəzi Bank, nə Maliyyə Nazirliyi bu günə qədər normal şəkildə bir izah verməyib ki, bank sektorunda baş verən proseslərdə onların

sektorundan söhbət gedir. Çünki o, bir sistemdir və o sistemin başında da Mərkəzi Bank dayanır. Hansısa bir əsas günahı elə bank sisteminin başında olanlar daşıyır. Əsas günah məhz Mərkəzi Bankdır və şəxsən onun rəhbəri Elman Rüstəmovdur. Çünki Mərkəzi Bankda bütün əhəmiyyətli qərarları məhz o verib. Bank sisteminin belə ağır vəziyyətdə olmasında Mərkəzi Bankın günahları nədən ibarətdir? Birinci növbədə pul-kredit siyasətidir, yəni Mərkəzi Bank manatı nə iflyasiyadan, nə devalvasiyadan qoruya bilmə-

tiki Mərkəzi Bank olub. Buna görə ötən ilin məsuliyyətinin yarısı Mərkəzi Bankdadır".

Ekspertin sözlərinə görə, banklara nəzarət çox zəifdir: "Bunun nəticəsində ötən il on bir bank müflis olub. Deməli, Mərkəzi Bank ondan əvvəlki illər ərzində pis nəzarət həyata keçirib ki, bunlar gəlib bu vəziyyətə düşdülər. Bundan başqa, ötən ilin aprel-may aylarında Palata "Bank Standard"ı sağlamaşdırmaq istədi. İnanırdı ki, bu işin öhdəsindən gələcək. Mərkəzi Bankdan aldığı məlumatların əsasında Palata belə hesab edirdi. Amma gördük ki, bir neçə ay sonra Palata bu qərarından vaz keçdi. Bu da o deməkdir ki, Mərkəzi Bankın Palataya verdiyi məlumatlar düzgün deyildi və nəticədə də Palata bu bankı sağlamaşdırmaq istədi və dövlət də boş yerdə 15 milyon manat və-

"Elman Rüstəmov

günahkardır" - ekspertlər

İqtisadçılar prezidentin bank sektoru ilə bağlı tənqidlərini bölüşür

Ekspert Natiq Cəfəri bildirib ki, əslində bank sektoruna dövlət başçısının irad bildirməsi doğru idi: "Beynəlxalq Bankda baş verən proseslər, "qara bazar"ın yaranmasında, kreditləşmədəki problemlər, kreditdən normal istifadə edə bilməmək və sairə görə bank sistemində çox ciddi təlatümlər oldu. Amma burada bir önəmli məsələ var ki, bank sistemini bütün iqtisadiyyatdan ayrıca bir sektor kimi düşünmək də olmaz. Bank sektoru bir güzgü rolunu da oynayır, iqtisadiyyatda baş verən proseslər bank sektorunda öz əksini tapır. Ona görə də bank sektorunda baş verən problemlərin doğrudan da Azərbaycanda həm manatın məzənnəsində, həm iqtisadi aktivliyin zəifləməsində, həm vətəndaşların külli miqdarda borcunun yaranmasında, geri qayıtmayan kreditlərin idarələnməz hədə çatmasında böyük rolu olub. Amma burada nəzarətedici funksiyaya malik olan Mərkəzi Bankdır. Təbii ki, burada bank öz rolunu oynamalı, öz sözünü deməli idi. Bu proseslərə müdaxilə etməli idi. Beynəlxalq Bankda isə baş verənlər

rolu və yaxud atacağı addımlar nədən ibarət olmalı idi ki, bu addımlar atılmayıb. Nəticədə ümumi bank sektoru indiki çox acınacaqlı bir duruma düşüb".

Ekspert Əkrəm Həsənov da qeyd edib ki, dövlət başçısının ölkə iqtisadiyyatına ən böyük zərbəni bank sektorunun vurması barədə fikirləri başadüşüldür: "Yəni bank sisteminin də banklar haqqında qanunda anlayışı var. Həmin qanunda deyilir ki, bank sistemi Mərkəzi Bankdan, banklardan və bank olmayan kredit təşkilatlarından ibarətdir. Buna görə də bank sektoru deyəndə, bunların hamısını özündə ehtiva edir. Başda Mərkəzi Bank olmaqla, bütün bank

yib. Halbuki Mərkəzi Bank haqqında qanunda deyilir ki, Mərkəzi Bankın əsas məqsədi qiymətlərin sabitliyidir. Ölkədə isə qiymətlər sabit deyil, artıq üçüncü ildir ki, qiymətlər daim artır. Qiymətlər artırsa, deməli, Mərkəzi Bank özü haqqında qanunda təsdiq edilmiş əsas məqsədin öhdəsindən gəlmir. Mərkəzi Bankın pul siyasəti iflasa uğrayıb. İkinci məsələ bank nəzarətidir. Keçən ilin yalnız üç ayını Mərkəzi Bank bank nəzarətini həyata keçirib. Ondan sonra qalan doqquz ay artıq nəzarəti Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası edib. Amma aydın məsələdir ki, üç ay formal bir müddətdir. Çünki əslində ötən ilin ilk yarısını nəzarətçi fak-

sait itirdi. Eyni zamanda bütün günahı dövlət orqanlarının da üzərinə yıxmayaq. Banklar özü, ilk növbədə, bankın sahibləri və bankı idarə edənlər də günahkardır. Əmanətçilər və digər şəxslər ki, pullarını banklara etibar etmişdilər, həmin pulları müxtəlif yollarla banklardan çıxarılıb, oğurlanıb. Bank sahibləri özlərinə yaxın olan şirkətlərə, yaxınlarına çox ucuz faizlə girovsuz kreditlər veriblər. Bu kreditlər də qayıtmır. Nəticədə o banklar müflis olur, əmanətlərini də dövlət qaytarır. Kimlərinse oğurladığı pulları dövlət ödəməli olur. Nəticədə ölkənin ödəniş sistemi çöküb. Hazırda ölkədə normal ödəniş sistemi yoxdur, vətəndaşlar pul köçürə bilmir. Biznes üçün bu, dəhşətdir. Yəni sahibkarlar demək olar ki, həftədə bir neçə dəfə pul köçürürlər və belə durum ölkə iqtisadiyyatı da normal fəaliyyət göstərə bilmir. Bu səbəbdən prezident həm də bank sahiblərinin burada günahı olduğundan xəbərdardır, burada bankı idarə edən şəxslərin də günahı var. Amma əsas günah məhz bank nəzarətini həyata keçirmiş Mərkəzi Bankdır".

□ Rəya RƏFİYEVA

Türkiyədə "Reina" əyləncə mərkəzində qətləmin törədən, 39 nəfərin qatili olan terrorist Abdulkadir Maşaripov yanvarın 16-da yaxalanıb. Araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, İŞİD terror qruplaşmasının üzvü olan Abdulkadir Maşaripov Özbəkistan vətəndaşdır və Türkiyə sərhədlərini qanunsuz olaraq keçib.

Azərbaycanla da Özbəkistanın sıx və tarixə bağlanan əlaqələri mövcuddur. Eyni zamanda özbək və Azərbaycan xalqlarını yaxın milli adət və ənənələr, ümumi dil qrupu, mədəniyyət və din birləşdirir. Uzun illər ərzində hər iki dövlət SSRİ-nin müttəfiq respublikaları olublar. Ötən əsrin 30-cu illərində kütləvi repressiyalar zamanı on minlərlə azərbaycanlı Özbəkistan torpağında sığınacaq tapıb. Bu gün isə 40 mindən çox azərbaycanlı Özbəkistan cəmiyyətinin sosial, ictimai, iqtisadi və digər sahələrində fəal iştirak edir.

Paralel olaraq, Azərbaycanda da Özbəkistan vətəndaşları, özbək əsilli şəxslər var. Onlardan hansısa bir təhlükə varmı?

Miqrasiya məsələləri üzrə ekspert Azər Allahverənov "Yeni Müsavat"a bildirib ki, hazırda Azərbaycanda

əmək miqrantı qismində 1800-dən çox Özbəkistan vətəndaşı yaşayır: "Ölkə ərazisindəki miqrantlar ya qanunauyğun olaraq hasısa viza müddətində, yaxud da əməkçi kimi burada yaşayırlar. Özbəkistan Respublikasının vətəndaşları Azərbaycana vizasız gəliş-gediş hüququna malikdirlər. Azərbaycanda onların qalma müddəti 90 gündür. Əməkçi miqrantlar isə ölkə ərazisində olduqları zaman hansısa işəgötürən qurumla əmək müqaviləsi bağlayaraq, qanuni əsaslarla ölkədə qalırlar. Əməkçi miqrantlar Dövlət Sosial Müdafiə Fondunda da qeydiyyatda olurlar. Hazırda Azərbaycanda əmək miqrantı qismində olan Özbəkistan vətəndaşlarının sayı 1800 nəfərdən bir qədər çoxdur. 2016-cı ilin dekabr ayı üçün

Azərbaycandakı özbək kökənli

şəxslər - onlardan təhlükə varmı...

Ekspertlər Azərbaycandakı miqrantların hər birinin fəaliyyətinin nəzarətdə olduğunu bildirir; **Qabil Hüseynli:** "Türk millətlərinin içərisində özbəklər xeyli sakit və tolerant millətdir"

Özbəkistandan olan əmək miqrantlarının sayı 1817 nəfər göstərilib. Bu, Azərbaycanda əmək fəaliyyəti ilə məşğul olan bütün əmək miqrantlarının 5 faizini təşkil edir. Ümumilikdə, 90 gün yaşamaq hüququ alan miqrantların da sayını nəzərə alarsaq, bu rəqəm bir neçə mindir. Əminəm ki, Azərbaycana gələn və burada qanuni əsaslarla yaşayan miqrantların hər birinin bütün fəaliyyətləri barəsində Dövlət Miqrasiya Xidmətində və digər müvafiq dövlət qurumlarında məlumatlar var. Çünki bu barədə çox işlər görülür. Ümumiyyətlə, miqrant məsələsində Türkiyə ilə fərqlənən böyükdür. Türkiyədə yaşayan miqrantların sayı milyonlardır. Təkcə elə Suriya hadisələrindən sonra Türkiyə ərazisinə sığınan qaçqınların sayı təq-

ribən 3 milyondan yuxarı olub. Buna görə də Türkiyə hökuməti üçün çoxsaylı miqrant ordusu barəsində zəruri informasiyaların toplanması müəyyən mürəkkəb vəziyyət yarada bilər. Azərbaycana qaçqın kimi gələnlərin sayı təqribən 1400 nəfərdir. Ümumilikdə isə təqribən 34 minə qədər də Azərbaycanda əmək miqrantı var. Yeni bu, elə də böyük rəqəm deyil. Bu baxımdan, düşünürəm ki, bizim müvafiq orqanlar onlar üzərində tam nəzarətə sahibdirlər".

Dəfələrlə Özbəkistanda səfərdə olan politoloq Qabil Hüseynli "Yeni Müsavat"a bildirib ki, özbəklər xarakter etibarilə sakitdirlər: "Mən Özbəkistanda olmaqla bərabər, həm də özbəklərlə birlikdə hərbi xidmət də yerinə yetirmişəm. Özbəkləri çox sakit

təbiətli, zəhmətsevər, üzüyola, gərginlik yaratmağa meyli olmayan, tolerant bir xalq kimi görmüşəm. Türk millətlərinin içərisində deyirdim ki, özbəklər xeyli sakit və tolerant millətdir. Onlara verilən əmr və tapşırıqlara çox üzüyola riayət edirlər. Hər hansı siyasi qalmaqla və ya qarşılıqlı meyllərdən isə hər zaman qaçarlar. Ancaq bu da faktdır ki, son zamanlar Özbəkistanda bir sıra dini qruplaşmaların yayılması haqqında məlumatlar var. Hər halda, sovet dövründə təbiiyə almış özbək xalqı tamamilə başqa cür idi. Deyirdim ki, o zaman özbəklər çox təbiiyəli və mədəni, dünyagörüşü olan, dini mexanizmlərdən kənar xalq idi. Doğrudur, sovet hakimiyyətinin ilk illərində "basmaçılar" deyilən antisovet hərəkatı var idi ki, onun özəyini də özbək-

lər təşkil edirdilər. Ancaq həmin özbəklər də sinfi düşmənçilik zəminində sovet hakimiyyətinə qarşı mübarizə aparırdılar. "Basmaçılar"ın tərkibində olan özbəklər dinə meyilli və müəyyən mülk sahibi idilər. Sovet hakimiyyəti isə onları malından, əmlakından və demələrinə görə dinindən məhrum etmişdi. Bu baxımdan, amansız sovet hökumətinə qarşı mübarizə aparırdılar. Bütünlükdə mentalitet etibarilə özbək xalqı dünyanın ən tolerant və dözümlü, sakit xalqıdır. Hələ də mənə siri xalq qalır ki, bu cür keyfiyyətlərə malik olan xalq necə oldu ki, eyni dildə danışdığı və qrupa malik olduğu ahıska türklərini ölkələrindən qovdu. Hər halda, özbək xalqının tarixində belə məqamlar da yadda qalıb".

□ Əli RAIS

İŞİD-in əsas terrorçu bazası niyə Orta Asiyadır?

SSRİ-nin dağılmasından sonra yaranmış ideoloji boşluğun təsiri ilə Orta Asiyada radikal islamçılıq yayılıb

İstanbulun "Reina" barında 39 nəfəri qətlə yetirən terrorçu 17 gündən sonra həbs olunub. Yanvarın 16-da polis İstanbulun Esenyurt rayonunda keçirdiyi əməliyyat nəticəsində terrorçunu gizləndiyi evdə yaxalayıb. Saxlanılan terrorçunun Özbəkistan vətəndaşı 1983-cü il təvəllüdü Abdulkadir Maşaripov olduğu və artıq cinayətini etiraf etdiyi bildirilir.

Terrorçunun ələ keçiyişi evdə iraqi bir kişi və biri misirli omlaqla, 3 qadın da ələ keçirilib. Terrorçu ilə birlikdə olduğu düşünülen 4 yaşlı oğlu isə tapılmayıb. İstanbul valisi terrorçunun 4 dil bildiyini və yaxşı hazırlanmış, Əfqanıstanda terror təlimi görmüş biri olduğunu, Türkiyəyə 2016-cı ilin yanvarında ayaq basdığını bildirib. Onun tutulduğu evdə 2 ədəd pilotsuz

uçuş aparatı (dron) və 197 min dollar pul olub. Terrorçunun İŞİD üzvü olduğu dəqiqləşib. Adı Abdulkadir Maşaripov, ləqəbi Əbu Muhəmməd Xorasanı olub və Türkiyədə gizli terror hücrələrindən birinin üzvü imiş.

Türkiyədə, xüsusən də İstanbulda Orta Asiyadan və postsovet respublikalarından minlərlə insan İŞİD və digər radikal qruplaşmalara

qoşulub. Ümumiyyətlə, sovetlərdən sonra yaranmış ideoloji boşluq və din azadlığı nəticəsində təsiri ilə Orta Asiyada Əfqanıstan və ərəb ölkələrindən gələnlərin təsiri ilə radikal islamçılıq yayılıb. Üstəlik, Əfqanıstana coğrafi yaxınlıq öz təsirini göstərmiş, minlərlə özbək, tacik, qırğız Əfqanıstana və Pakistana gedərək islamçı qruplara qoşulub, radikalizm təlimi alıblar.

"Ərəb baharı"ndan sonra isə digər coğrafiyalardan olduğu kimi, Orta Asiyadan minlərlə islamçılar Türkiyəyə

gələrək buradan İraq və Suriyadakı qruplara qoşulub. Bəzi ehtimallara görə, Orta Asiyadan gələrək İŞİD-ə qoşulanların sayı 5 min nəfərə yaxındır. Onların bir çoxu ailə və uşaqları ilə gəlib. İŞİD-in yeni-yetmələrdən ibarət batalyonunun əsas üzvləri məhz Orta Asiya və uyğur əsillilərdən ibarətdir.

İstanbul və Türkiyənin başqa şəhərlərində son illərdə qurulan mədrəsələrə gələn əsasən gənclər burada bir müddət təhsil alır, cihad üçün yetişdirilir və bundan sonra Suriya və İraqa göndərilir. Bu insanların Türkiyədə qaldıqları müddətdə bütün xərclərini o mədrəsələr təmin edir. Ehtimal olunur başqa ölkələrdə olduğu kimi, Orta Asiyada da gizli şəbəkə mövcuddur və bu şəbəkə insanları seçərək Türkiyəyə göndərir, burdan isə onları Suriya və İraqa yollayırlar.

Türkiyə polisinin təkcə "Reina" terrorçusunu axtararkən 168 nəfəri həbs etməsi onu göstərir ki, ölkədə bu cür yüzlərlə şübhəli var. Bunların əksəriyyəti gizli "hücrə evləri"

deyilən evlərdə qalır, mənsub olduqları təşkilat və ya dini qrupun liderindən əmr gözləyirlər.

"Reina" terrorçusunun ləqəbinin Əbu Muhəmməd Xorasanı olması bir neçə il əvvəl gündəmə gələn "Xorasan vilayəti" qruplaşmasını xatırladır. Qərb mediası 3 il əvvəl "Xorasan qrupu" adlanan qruplaşmadan bəhs edirdi. ABŞ kəşfiyyatı tərəfindən bu şəkildə adlandırılan radikal terrorçuların əsasən Əfqanıstan, Pakistan, Çeçenistan və Şimali Afrikadan və "əl-Qaidə" lideri Ayman əz-Zəvahirini tərəfindən Əfqanıstandan Suriyaya göndərildiyi, daha əvvəl "ən-Nusra" qruplaşmasında olduğu bildirilirdi. "Xorasan qrupu" daha çox partla-

yış və sui-qəsdlər üzrə ixtisaslaşmış.

Bu adamların İstanbulun məhz Orta Asiyadan gələn mühacirlərin yaşadığı bölgələrdə yerləşməsi onların daha rahat gizlənmələri, çoxluğa qarışmaları üçün fürsət yaradır. Xatırladaq ki, ötən il iyunun 28-də İstanbul Atatürk Hava Limanında Dağıstan, Özbəkistan və Qırğızıstan vətəndaşları tərəfindən terror törədilmişdi. Ekspertlərə görə, İŞİD-in məhz Orta Asiya və Qafqaz əsilliləri Türkiyədə terror üçün istifadə etməsi bu insanların daha az şübhə oyandırması, İstanbulda və Türkiyədə çox sayda olması ilə bağlıdır.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Təfəkkürün bağlanması

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Qardaş Türkiyə siyasi-ictimai və iqtisadi böhrandan dolları yandırmaq, dollara burun silmək, dolları cırmaq və çaya atmaq kimi üsullarla çıxmağa çalışır. Əziz Nesinin əsərlərini oxuduğumuz üçün deyə bilərik ki, bu üsullar fayda verə də bilər. Çox mümkündür.

Sözləşməsi, bugünlərdə Türkiyə təhsil naziri orta məktəblərin yuxarı sinif biologiya kitablarından Darvinin təkamül nəzəriyyəsinin çıxarılacağını açıqlayıb. Deyir, biz insanın meymundan əmələ gəlməsini uşaqlara öyrədə bilərik, pəlçiq və qabırğa daha yaxşıdır. Olsun. Ancaq təkamül nəzəriyyəsinə təkcə bu yanlış anlaşılan meymun məsələsi ilə (Axundovun qəhrəmanı İbrahimxəlil kimyager demişkən, "meymunu yada salmayaq") əlaqələndirmək olmaz axı. Bunun təbii seçməsi var, nəsil dəyişmələri söhbəti var, ümumiyyətlə, çağdaş tibb elmini, genetikani, mikrobiologiyani-filani Darvinsiz necə öyrənəcəksən? 90-cı illərdə bir yaxın adam Türkiyənin Boğaziçi Universitetində oxuyurdu, mən onun aldığı elmi, biliyi özümüzün məktəblərimizlə müqayisə edib, heyretə gəlirdim. Heyf, indi Türkiyə təhsili də mehve gedir. Alimlər, təhsil adamları da dəhşətli xof və şantajın qabağında susurlar, çünki səsini çıxardan "Fetoçu" damğası vurulub zindana atılır.

"Bir millət, iki dövlət" siyasətinə uyğun olaraq gərək biz də manatın xilasını üçün dollara qarşı nəse aksiyalar edəydik. Hələlik bunu görmürük. Təklif edirəm, kimsə dollarla tualetə gedib bunun videosunu yaysın. Amerikalı bu yolla diz çökürük. Manat möhkəmlənər. İsmayılı yelsəpet zavodu işə düşər. Hətta mümkündür Qarabağ qayıtsın. (Keçən ilin aprelində əsas hissəsini almış, qalır ucu-qulağı, onları da yavaş-yavaş alır.)

Hərçənd dünya şöhrətli manatın kursuna baxmayaraq heç azalmır, hətta artır. Harda neft oğrusu, bandit, quldur varsa Bakıda sığınacaq tapır. Keçənlərdə bir gürcü neft oğrusu-məmurur burda aşkara çıxmışdı, lap təzə xəbəri isə İnterpolun İran milli bürosunun şefi Məsud Rizvani açıqlayıb. Deyir bir iranlı neft oğrusu məmur varmış, Bakıda gizləndirdi, onu 2017-ci ilin yanvarında tutub Tehrana apardı. Neft oğrularını Bakıya cəlb edən, görəsən, nədir? Bunun əsasında bəlkə "Neft oğrularının beynəlxalq konfransı" keçirdək, xeyli pul silək?

Ancaq kədərli xəbər də var: dünya ali məktəblərinin reyting cədvəlində Harvard tozanaqda buraxan, Oksfordu ayaqaltı edən, BDU-nu kərə çıxardan məşhur universitetimiz Təfəkkür bağlanmışdır! Bəs biz indi təpəmizə haranın külünü tökək? Mail Dəmirlir irsi necə olacaq? Gömrükdəki nehrəmlilə generallar diplomu indi hardan alacaq? Təfəkkürsüz millət, arasızsız xaş kimi bir şeydir!

Yazını hörmətli oxuculardan birinin məktubu ilə bitirirəm: "Mən "Yeni Müsavat" qəzetində Zamin Hacı'nın "Hörmətçilər cücü deyil" məqaləsini oxudum. Müəllif maraqlı mövzuya toxunub və əslində demək olar ki, realığı yazıb. Lakin mən bildirmək istəyirəm ki, 1964-cü il təvəllüdlüyəm və gözümü açıb ağılim kəsəndən Laçın rayonu Qarıqışlaq kəndində olan evimizdə atamızın iş otağında divarın üç tərəfin tutmuş kitab rəflərində mindən artıq elmi, bədii, elmi fantastik və sair janrlarda kitablar olub. Mən özüm Bakıda oxuyan vaxt boş vaxtlarımda kitab mağazalarını gəzib hər dəfə yeni çapdan çıxmış kitablar almışam. Hörmətli cənab prezidentimiz cənab İlham Əliyev tapşırığı ilə son illərdə latın qrafikası ilə milyonlarla kitablar çap olunub və davam edir. Sadəcə olaraq müəllifin bu haqda qeyd etdiyi məsələ ola bilsin ki, indiki dövrümüzdə internetdən istifadənin artmasıdır. Ancaq bununla belə, müəlliflə tam razıyam. Millət nə qədər savadlı olarsa dövlətimiz də bir o qədər güclü olar. Bir də ki müəllifdən Azərbaycan TV kanallarında səviyyəsi, maraqsız, şit və əttökən şou-verilişlər barədə geniş bir analitik məqalə yazmasını xahiş edərim. Hörmətlə Səfərov Elman Telman oğlu".

ABŞ-in yeni seçilmiş prezidenti Donald

Tramp yanvarın 20-də and içəcək və yanvarın 21-dən rəsmi şəkildə səlahiyyətlərinin icrasına başlayacaq. ABŞ-in dünyaya bir nömrəli təsir gücündə ölkə olması faktı çoxlarında belə bir fikir yaradıb ki, Amerika prezidenti təkcə bu dövlətin deyil, bütün dünyanın idarə edilməsində söz sahibidir. Əksər ekspertlər Donald Trampın prezidentliyini dünya üçün yeni dönmənin başlanması olaraq qeyd edirlər. Həmçinin bildirlər ki, Tramp dünyanın hazırkı vəziyyətini dəyişəcək.

Donald Tramp isə prezidentlik fəaliyyətinə cəmi üç gün qalmış ABŞ-in "vuran əli" sayılan NATO-nu köhnəlmiş, üzvlərinin əksəriyyəti üzvlük haqqı belə ödəməyən təşkilat adlandırmaqla onun prezidentliyinin həqiqətən də dünyaya üçün sürprizlər gətirəcəyini düşünənlərin sayını daha da artırmış olub.

"Avropanın taleyi avropalıların öz əlindədir"

Almaniya kansleri Angela Merkel Trampın Avropa İttifaqının parçalanmasına dair səsləndirdiyi fikrə münasibət bildirib.

Bu barədə "İnterfaks" xəbər yayıb.

"Fikrimcə, Avropanın taleyi avropalıların öz əlindədir. Əminəm ki, biz birgə olacağıq", - deyər A.Merkel bildirib. O həmçinin Trampın onunla tanış olmadığı barədə sözlərini cavablandırır: "Mən ABŞ prezidentinin inauqurasiyasını gözləyirəm. Sözsüz ki, Donald Tramp səlahiyyətlərinin icrasına başlayan kimi biz ABŞ-in yeni administrasiyası ilə bütün mümkün səviyyələrdə əməkdaşlıq edəcəyik".

Qeyd edək ki, Tramp Almaniya kansleri Angela Merkelin miqrasiya siyasətini də tənqid edib. "Avropa Birliyinin (AB) başqalarının məsləhətinə ehtiyacı yoxdur".

Axar.az xəbər verir ki, bu sözləri Fransa Prezidenti Fransua Olland deyib.

"Avropa Transatlantik əməkdaşlığı davam etdirməyə hazırdır. Lakin bu əməkdaşlıq mənafə və dəyərlər üzərində olacaq. AB-nin xaricdən məsləhətlərə ehtiyacı yoxdur" Olland qeyd edib.

Bəs Azərbaycanın müxalifət düşərgəsi qeyd olunanlarla bağlı hansı fikirdədir? Trampın dünyanı dəyişəcəyini düşünür-lərmi? Trampın NATO ilə bağlı işlətdiyi fikirləri onun NATO ilə bağlı hansısa planının olması kimi qəbul edilirmi?

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə bildirdi ki, ABŞ siyasəti şəxslərin üzərində qurulmur. Amerikada prezident

Tramp and içməmiş dünyanı qarışdırdı

Angela Merkel və Fransua Olland ABŞ-in seçilmiş prezidentinə sərt cavab verdilər

tin kim olmasından asılı olmayaraq ümumi bir xətt var, ABŞ-in dövlət marağı var və dünya siyasətinin ümumi çarları var. Bunlardan kənara çıxmağa kimsə cəsarət etmir və kimsə buna sөy göstərmir. Sadəcə, seçilən prezidentlər ümumi siyasəti həyata keçirirlər, bununla bağlı bacarıqlarını ortaya qoyurlar. Donald Trampın hansı istiqamətdə bacarıqları olacaqsas, bu, başqa məsələdir. Amma Amerikanın dünyaya yönəlmiş siyasətində kardinal dəyişikliyin olmasını Tramp yox, ümumi ABŞ siyasəti müəyyənləşdirir. Hələlik Amerikanın siyasətində dünyanı fərqli yerə götürmək barədə anonslar yoxdur, bu barədə hələlik hansısa fikir bildirmək olmaz. Bəzi siyasətlər sərtləşə və ya yumşala bilər. Bu isə dünyanın dəyişməsi demək deyil. Genəldə siyasət dəyişməyəcək, çünki ABŞ-da prezidentlər çox şey demək deyil".

İ.Ağazadə qeyd etdi ki, Trampın NATO barədə planlarının olduğu hiss edilir: "Onun planları ola bilər. Lakin Pentaqonun "Tramp bezi fikirlərində korrektorlar etməlidir" mövqə ifadə etməsi, Almaniya kansleri

Angela Merkelin, Fransa prezidenti Fransua Ollandın da NATO ilə bağlı Trampa cavabları onu deməyə əsas verir ki, Trampın səsləndirdiyi fikirlər olsa-olsa dinamikliyi artırır, ya da hərbi siyasət müttəfiqliyini yeni mərhələyə çıxışını təmin eləyə bilər. Amma NATO-nun ləğv edilməsi və ya ABŞ-in oradan çıxması kimi planlarının olması inandırıcı deyil və bu məntiqə də uyğun olmaz. Trampın NATO ilə bağlı həmin fikirlərinin arxasında o dayana bilər ki, onun gözləntiləri fərqlidir və gözləntiləri bu şəkildə dilə gətirir, NATO-nu daha dinamik təşkilata, dünyada baş verən hadisələrə daha çox müdaxilə edən bir təşkilat kimi görmək istəyir. Görünür, bu tipli mesajlar verməklə müttəfiqləri hərəkətə gətirmək niyyəti güdülür".

AMİP-in beynəlxalq əlaqələr katibi Elşən Mustafayev isə hesab edir ki, ABŞ-in milli maraqları, milli təhlükəsizliyi, iqtisadi cəhətdən rifahı hər zaman önə çəkilib. Tramp dönməsində də bu davam edəcək: "Tramp nə dərəcədə buna nail olacaq, indidən demək mümkün deyil. O başqa məsələdir ki, ABŞ-in siyasətini qəbul edən və etməyən, onu

pis və ya yaxşı qiymətləndirən dövlətlər var, gələcəkdə də olacaq. Bu da həmin dövlətlərin özlərinin maraqlarından irəli gələn münasibətdir. Trampın indiyə qədər söylədiyi fikirlərin heç biri ümumilikdə ölkəsinin maraqlarına zidd olmayıb. O, hədəfə çatmaq yollarını fərqli görə bilər. NATO ilə bağlı söylədiklərini də bu qəbildən olan fikir kimi qəbul etmək lazımdır. Bilirsiniz ki, vaxtilə NATO tamam fərqli coğrafiyada yaradılmış bir qurum olub və buna uyğun da ona Şimali Atlantika Müqaviləsi Təşkilatı adı qoyulub. Son 20-25 ildə bu təşkilata çoxlu sayda Şərqi Avropa dövlətləri, Baltıqyanı ölkələr qoşulub. Bu tərəfdən yanaşanda o zaman NATO köhnəlmiş təşkilat kimi görünür. Hətta Trampa qədər də siyasətçilər bu təşkilatın yeni coğrafiyaya uyğun olaraq təkmilləşdirilməsini, hətta adının dəyişdirilməsini belə təklif ediblər. Əgər bu baş versə, Hərbi İttifaq indikindən daha güclü olacaq. Bu gün Rusiya NATO-nun Şərqi doğru genişlənməsinə etiraz edərkən söylədiyi arqumentlərdən biri də mehç belə uyğunsuzluqlardır. Çox güman ki, yaxın gələcəkdə NATO ilə bağlı hansısa planlar olacaq və bu, ABŞ-in hərbi imkanlarının daha da genişləndirilməsi məqsədilə həyata keçiriləcək. Həm dövlət katibliyinə namizədin, həm də Pentaqonun rəhbərliyinə namizədin Senatdakı dinləmələrdə suallara verdiyi cavabları bunları deməyə əsas verir".

□ Etibar SEYİDAĞA

Rusiya baş diplomatından ilginç Qarabağ mesajı

sahibəsində o, öncə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinin beynəlxalq ictimaiyyət tənqidini və dəstəkləndiyinə diqqət çəkib: "O ki qaldı sülh prosesinə, ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin vasitəçiliyi ilə aparılan danışıqlar prosesi münaqişənin beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında həlli üçün beynəlxalq platformadır. Münaqişənin həlli əlaqədar beynəlxalq təşkilatların beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanan çoxsaylı qərar və qətnamələri var. Bu qətnamələrdə BMT TŞ Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə hörmətini bir daha ifadə edib və Dağlıq Qarabağ regionunun Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olduğunu bir daha təsdiq edib, işğal olunmuş ərazilərdən bütün işğalçı qüvvələrin dərhal, tam və

"Yoloman" Maşaripovun yolu

Xalid KAZIMLI

Tutulmazdan öncə yayılmış şəklinə baxırdın, adam soyuq-qanlı bir qatil boylandı.

İndi tutulub, tutularkən möhkəmcə döyülüb, amma sifə-tindəki soyuq-qanlı qatil ifadəsi çəkilməyib.

Söhbət 2017-ci ilin ilk gününün ikinci saatında Türkiyədə, İstanbulun mərkəzindəki gecə klubunda dəhşətli qətl-am törədərək 39 nəfəri öldürən, 100 civarında adamı yaralayan Abdulqadir Maşaripovdan gedir.

O, böyük yazıçı Çingiz Aytmatovun "Əsrə bərabər gün" romanından tanıdığımız manqurt Yolomanın özüdür. Adı başqa ola bilər, mahiyyətə o adam Yolomandır, manqurtdur.

Necə ki düşmənlər Yolomanın daz başına dəvə dərisi sarıyıb, yavaş-yavaş beynini xarab eləmişdilər, eləcə də fanatik terrorçular Abdulqadirin beynini yavaş-yavaş yuyub xarab edərək manqurta çeviriblər.

Milli kimliyindən xəbərsiz bu adam heç özbək türkü olmayıb, hətta doğulma-böyümə istənilən da ola bilər, amma beyni zəhərlənməyə məruz qaldığından bu əməli törədəcəkdi.

O, asanlıqla kamikadze də ola, özünü qurbanları ilə birlikdə partlada da bilər. Ancaq ona tapşırılmış rol kütləvi qətl törətməkdən ibarət olub.

Görünür, Maşaripovun döyüşçülük, killerlik qabiliyyəti üstün olub deyər, sonrakı əməliyyatlarda istifadəsinin daha "faydalı" olacağını nəzərə alıblar. Gözünü qırpmadan 140 nəfəri güllələyən soyuq-qanlı terrorçu hər saat ələ düşmüş.

Kamikadzelər isə bir dəfəlik istifadə üçün nəzərdə tutulurlar. Onların hərəsi "dünya müsəlmanlarının vahid xilafəti" ideyasının gerçəkləşməsi yoluna yalnız bir dəfə "töhfə" verirlər.

Onlara baxanda Maşaripov usta qatildir, bacarıqlıdır, ondan dəfələrlə yararlanmaq olardı.

Gələn xəbərlərdən aydın olur ki, tutulan zaman terrorçunun 4 yaşlı oğlu da yanında olub. Adam nə qədər düşüncəsiz və məsuliyyətsiz ola bilər ki, danışmağı yeni-yeni öyrənən körpə uşağı öz yanında gəzdirsən, təhlükənin içinə at-sın.

Öz doğma balasının arxasında gizlənərək polisə müqavimət göstərən bir manqurt başqa insanlara heç bir mərhəmət göstərə bilməzdi və o, belə də edib: yeni il gecəsi məsum insanları gülləsi qurtarana qədər güllələyib, daha çox insan öldürməyə çalışıb.

Belə adamlarla tək-tək mübarizə aparmaq effektiv olmayacaq. Çünki zəngin ərəb dövlətlərinin maliyyələşdirdiyi terror təşkilatları 50-dən artıq ölkədə Maşaripov kimi adamları müqəddəs yola inandırır, illərlə hazırlayıb, təlim keçir, güzəranlarını təmin edir və bir gün hansısa əməliyyata sövq edir.

Manqurta çevrilmiş, borclandırılmış bu adamların geriye dönüş yolu yoxdur. Onlar sonu faciəvi ölümlə, ən yaxşı halda ömürlük həbslə bitəcək bu əməliyyatdan boyun qaçırma bilməzlər, çünki geridə körpə oğullar-qızlar, gənc qadınlar var və onlar böyük terror təşkilatının yerli hücrələrinin əlində girovdur.

Bu, dövrüyyəsində milyardlarla dollarnı dolandıran bir dəyirmanıdır. Dünyanın az qala üçdə birində yeni tipli müharibə aparıb bu təşkilatlar silsilə terror aktlarını böyük pullar hesabına hazırlayıb, həyata keçirə bilərlər.

Arxalarında zəngin dövlətlər olmasa, heç bir terror təşkilatı böyük dövlətlərlə vuruşa, onların daxilində bu qədər səs-küylü terror aktları həyata keçirə bilməzlər.

Ona görə də əsas mübarizə Maşaripov kimi manqurt qatillərə, hətta onları hazırlayan terror təşkilatlarına qarşı aparılmalı deyil, əsas mübarizə terror təşkilatlarını maliyyələşdirən, milyardlarla ölçülən pul vəsaiti və silah-sursatla təmin edən dövlətlərə qarşı aparılmalıdır.

Onların kimliyini bütün maraqlı dövlətlər bilir. Bu bərədə başqa ölkələrin müstəqil mediasında da tutarlı, daşdan keçən arqumentlərə və faktlara dayanan yazılar yazılır. Fəqət dünyada belə bir tendensiya var: ABŞ və digər ölkələr eləcə İŞİD, "İslam dövləti" deyib dururlar, bu təşkilatı ayrıca götürülmüş, qanunsuz, amma "müstəqil dövlət" kimi qələmə verir, özlərini onunla mübarizə aparmış kimi göstərirlər.

Ancaq fakt budur ki, sabah İŞİD bir terror təşkilatı kimi sıradan çıxsın da, yerində bir başqa şey peyda olacaq. Necə ki "Əl-Qaidə"nin əvəzinə meydana İŞİD, bin Ladenin yerinə Bağdadi çıxdı.

Terroru dəstəkləyən, terror vasitəsilə dünya düzenini dəyişdirməyə, nüfuz dairəsini genişləndirməyə nail olacağıni düşünən dövlətlər durduqca Maşaripov kimilərin tapılması və əllərinə silah verilməsi həmişə olacaq.

Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov dünən Moskvada ilin yekunlarına həsr olunmuş geniş mətbuat konfransı keçirib. Erməni əsilli nazir Dağlıq Qarabağ mövzusunda da danışdı və bir sıra maraqlı açıqlamalar verib, yeni detallara toxunub. Eyni zamanda Qarabağa dair böyük anlaşmanın təxmini şərtlərini bəyan edib.

Lavrov öncə Azərbaycan jurnalistlərinin "Azərbaycan işğal olunan ərazilərdə antiterror əməliyyatına, Qarabağı işğalçı qüvvələrdən və digər kriminal elementlərdən təmizləməyə başlasa, Rusiyanın buna münasibəti necə olacaq, Azərbaycanın daxili işinə müdaxilə edəcəkmi" sualına cavabla başlayıb. Nazir bu xüsusda deyib: "Bu, artıq hansısa mücərrəd məsələ və Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə əlaqədar sırf Azərbaycanın daxili işlərinə aid mövzu deyil. Dağlıq Qarabağın yekun statusunun müəyyənləşdirilməsi şərti və işğal olunmuş ərazilərin sülh yolu ilə azad olunması tələbi hər zaman qüvvədə qalır".

O, münaqişənin həlli ilə bağlı bir sıra sənədlərin mövcud olduğunu xatırladı. "Atəşkəs elan olunduqdan sonra Rusiya və ATƏT-in vasitəçiliyi ilə işğal olunmuş ərazilərin azad olunması tələbi qüvvədə qalır - ancaq heç bir halda güc tətbiq edilməməsi şərti ilə. Bu şərt Dağlıq Qarabağın yekun statusunun müəyyənləşdirilməsi zamanı da keçərlidir", - deyərək Rusiya XİN başçısı vurğulayıb.

Rusiyanın baş diplomati hemçinin ötən ilin aprelində təmas xəttində baş verən toqquşmalara da toxunub: "Ötən ilin aprelində baş vermiş qanlı hadisə dərin narahatlıq yaradır. Rusiya həmin vaxt qan tökülməsinin qarşısının alınmasında vacib rol oynayıb. Vyanada, daha sonra Sankt-Peterburqda Azərbaycan və Ermənistan prezidentləri insidentlərin araşdırılması mexanizminin işə düşməsi və təmas xəttində ATƏT müşahidəçilərinin artırılması barədə razılığa gəldi.

Üçüncüsü, məlum olur ki, son vaxtlar bəzi Rusiyalı politoloqların "Azərbaycanla müharibədə Rusiya Ermənistan tərəfdə olmayacaq" kimi açıqlamaları Bakı üçün bir elə sakitləşdirici mənə daşır. Əksinə, Rusiya baş diplomatının son açıqlamasından nəticə hasil olur ki, Moskva ilk növbədə aprel sindromu yaşayan Ermənistanı sakitləşdirmək istəyir, ona "mənim

Kremləndən Bakıya həmlə

Azərbaycandan cavab gecikmədi

Moskva sülhlə yanaşı, müharibə mövzusunda da inhisara almaq niyyətindədir; Rusiya XİN başçısının "Qarabağ Azərbaycanın daxili məsələsi deyil" ehyaminin doğurduğu 4 qənaət; Elmar Məmmədyarov: "Rusiya istəsə..."

Nazir habelə xatırladı ki, münaqişənin qızğın vaxtında BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi qərarlar toplusu var ki, bunlar atəşin dayandırılmasına yönəldilib. "Arxivə müraciət etsək, görərik ki, bu atəşə tələblərə kim tərəfindən riayət olunub, kim tərəfindən riayət olunmayıb", - deyərək Lavrov qeyd edib.

Rusiya XİN başçısının yuxarıdakı açıqlamaları bir neçə qənaətin altını cızmağa imkan verir. **Əvvəla,** belli olur ki, Moskva Dağlıq Qarabağ məsələsində moderatorluğu (vasitəçilik inhisarçılığı) başqa heç bir güclə bölüşmək niyyətində deyil və konfliktə təbəriyə bəyən idarə etməkdə davam edəcək.

İkincisi, aydın olur ki, Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərdə antiterror əməliyyatına başlamasına Rusiya əsla laqeyd qalmaq fikrində deyil, çünki nazirin sözləri ilə desək, "Bu artıq Azərbaycanın daxili məsələsi deyil". Başqa sözlə, Bakı bu yöndə nəse aktiv hərəkət etmək istəsə, ilk növbədə Rusiyanın icazəsini almalıdır. Yəni belə çıxır, rəsmi Moskva Qarabağda sülh məsələsi kimi, müharibə mövzusunda da öz inhisarında saxlamaq niyyətindədir.

Üçüncüsü, məlum olur ki, son vaxtlar bəzi Rusiyalı politoloqların "Azərbaycanla müharibədə Rusiya Ermənistan tərəfdə olmayacaq" kimi açıqlamaları Bakı üçün bir elə sakitləşdirici mənə daşır. Əksinə, Rusiya baş diplomatının son açıqlamasından nəticə hasil olur ki, Moskva ilk növbədə aprel sindromu yaşayan Ermənistanı sakitləşdirmək istəyir, ona "mənim

icazəm olmadan Bakı sənə cəzalandırmaz" ismarığı göndərir. Bu isə faktiki surətdə Azərbaycana Kremlin Qarabağ həmləsi və ya hədəsi anlamına gələ bilər.

Nəhayət, dördüncüsü, Lavrov Dağlıq Qarabağ probleminin mümkün həll variantını (*ərazilərin boşaldılması, Dağlıq Qarabağ statusunun müəyyənləşdirilməsi*) xatırlatmaqla konfliktin həllinə ənənəvi yanaşmasını bir daha ortaya qoymuş olub. Faktiki, "Kazan formulu" və ya "Lavrov planı" adlanan mərhələli həll modelinin masa üzərində olduğuna ehyam vurub.

Yada salaq ki, belə bir plan aprel hadisələrindən az sonra S.Lavrovun Bakı və İrəvan səfərləri zamanı xüsusilə aktual olub. Lakin səfərdən sonra Rusiya XİN rəhbəri Bakıya belə bir mesaj vermişdi ki, "Azərbaycanın Avrasiya layihələrinə qoşulması bu prosesə təkən verə bilər". Bir çox təhlilçilər Kremlin məqsədinin həm də Qarabağda Rusiya hərbi kontingentinin yerləşdirilməsinə Bakını razı salmaq olduğunu qeyd etmişdilər.

Azərbaycanın isə bununla bağlı konkret şərti var: öncə Dağlıq Qarabağ ətrafındakı heç olmasa, 5 rayon azad olunmalıdır. Analitiklərə görə, Kreml məhz rayonlar məsələsində satelit Ermənistanın rəhbərliyinə təzyiq etməkdən vaz keçdiyi üçün Lavrov planı ertələyib, sülh danışıqları təzədən dalan dirənib. İndi o, yenidən masaya yatırılır?

Yazı hazırlanarkən Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarovun rusiyalı həmkarının açıqlamalarına reaksiya verdiyi məlum oldu. APA-ya mü-

qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edib. Bu, çağırış deyil, BMT TŞ-nin tələbidir".

Regionun statusu məsələsinə gəlincə, Məmmədyarov deyib: "Azərbaycan prezidenti "Sputnik"ə müsahibəsində bir daha status məsələsinə aydınlıq gətirib. Dövlətimizin başçısı bildirib ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü məsələsində kompromis ola bilməz, lakin yerli özünüidarə, Dağlıq Qarabağın özünüidarəsi məsələlərinə dair kompromis mümkündür. Əgər razılığa gəlsək, bu, gələcəkdə muxtar respublika ola bilər".

Nazi aprel döyüşləri zamanı atəşkəsin əldə olunmasında Rusiyanın göstərdiyi səyləri yüksək qiymətləndirdiyini də söyləyib: "Amma aprel döyüşləri bir daha göstərdi ki, Rusiya ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr dövləti, həm də qonşu dövlət olaraq münaqişənin tezliklə həll edilməsi üçün səylərini daha da artırmalıdır. Tam şəkildə əminəm ki, əgər Rusiya bütün ciddiliyi ilə məşğul olarsa, status-kvo dəyişəcək, regionda sabitlik təmin olunacaq və Ermənistan qonşularının Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən çıxarılması təmin olunacaq".

Nazir Lavrovun blogger Aleksandr Lapşinin müdafiəsinə yönəlmiş fikrinə də münasibət bildirdi: "Bu, sırf hüquqi müstəvidə baxılan məsələdir... Rusiyaya qarşı eyni hərəkətləri törətmiş və onun sərhədlərini qanunsuz keçmiş şəxsə münasibətdə də Rusiyanın hüquq-mühafizə orqanları eyni addımları atırdılar". Yeni Azərbaycan XİN başçısı faktiki şəkildə, rusiyalı həmkarının Lapşini dəstəkləməsinə etiraz bildirib.

□ **Siyasət şöbəsi**

"Lotu Quli"nin həbsxanalarda yayılmış məktubu açıqlandı: "Rövşən Lənkəranski"...

Rusiya nəşri "Lənkəranski"nin Uralda ən iri aktivlərindən olan göyerti, tərəvəz və meyvə topdansatış bazarlarının Bakıda həbsdə olan "qanuni oğru"nun nəzarətinə keçdiyini iddia edir; Ural niyə həmişə "yağlı tike" olub?

Rusiyanın Yekaterinburq vilayətində yaşayan azərbaycanlılar 44 yaşlı "qanuni oğru" Nadir Səlifova ("Lotu Quli") biot ediblər. Ural federal dairəsinin aparıcı kütləvi informasiya vasitələrindən olan ura.ru saytı hüquq-mühafizə orqanlarındakı mənbəyə istinadən qeyd edir ki, hazırda sözügedən kriminal avtoritet Azərbaycanda məhkumluq həyatı yaşayır.

Virtualaz.org sözügedən portalın məlumatına əsasən bildirir ki, "Lotu Quli" həbsdə olmasına baxmayaraq, Uralda əvvəllər Rövşən Caniyevə ("Rövşən Lənkəranski") məxsus yeri tutub. Xatırladaq ki, "Lənkəranski" ötən ilin avqust ayının 18-də Türkiyədə sui-qəsd nəticəsində öldürüldü.

"Əvvəllər Sverdlovsk alverçiləri Rövşənə xərac verirdilər, indi isə ona verəcəklər", - neşr iddia edir.

Nəşr "Lənkəranski"nin qətlinə az qalmış Rusiya və Azərbaycan islahat koloniyalarında "Quli"nin müraciətinin yayıldığını xəbər verir. Sitat: "...Həmçinin Sizi "Rövşən Lənkəranski" ilə bağlı məlumatlandırmaq istəyirəm: o, heç kimdir və onun adı yoxdur, bu, oğruların qərarıdır. O ki qaldı Hacı və Rüşfətə, bu firin-

daqqılar insanlar arasında yayın yayırlar. Bu cür yaramazlar hər zaman olub və onlar ciddi sorğu-sual olunacaqlar. Bu notlarda Sizinlə vidalaşmaq istəyirəm və Sizə uğur, işlərinizdə müvəffəqiyyət və əlbəttə, Qızıl Azadlıq arzulayıram. Özünüzdən muğayat olun. Ən xoş arzularla Mən, Oğru Quli. Bu müraciəti Azərbaycanın və Rusiyanın bütün düşərgələrində yaymalı".

Rusiya nəşrinin yaydığı "Lotu Quli"nin "praqon" adlandırılan bu müraciət haqda Azərbaycan KİV-lərində məlumat dərc edilməyib. Məktubda adı keçən Hacı və Rüşfət isə "Lənkəranski"nin yaxın adamlarıdır. Çox güman ki, söhbət "Hacı Beyləqanski" kimi tanınan Hacı Talıbxanlıdan və "Rüşfət Gəncinski" kimi tanınan Ülfət Tağıyevdən gedir. O, 2015-ci ildə Rusiyada 8 il

müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Onun Azərbaycana ekstradisiya olunub-olunmaması barədə dəqiq bilgi yoxdur. "Hacı Beyləqanski"nin isə azadlıqda olduğu deyilir...

Rusiya kriminallarının Ural uğrunda savaşı yeni xəbər deyil. Bu təbii sərvətlərlə də zəngin və böyük bir əraziyə ehtat edən bölgə uzun illər "Ded Xasan" ləqəbli "qanuni oğru" Aslan Usayanın qətlində onun nəzarətində idi. 2014-cü ilin dekabrında Yekaterinburqun (1991-ci ilədək Sverdlovsk adlanıb-Y.M.) "smotryayuşisi" "Ded Xasan" kimi tanınmış "qanuni oğru" Aslan Usayanın qohumu Timur Mirzoyev idi. Timur Mirzoyev 1962-ci ildə Tiflisdə anadan olub və "Ded" in yaxın qohumu idi. O, 15 ildən çox məhkum həyatı yaşayıb. 1992-ci ildə vərəmlə xəstələr üçün Nijni Tagel həbsxanasından azad olunan sonra o, "Ded" in Uralda səlahiyyətli nümayəndəsi təyin edilib. Tezliklə Timur Mirzoyev Ural-

da əsas söz sahibinə çevrilib və "Sverdlovsk" ləqəbi alıb. "Timur Sverdlovski" 2014-cü ilin yanvarında Moskvada təcridxanada vərəmdən ölüb. "Timur Sverdlovski" milliyətçə yezidi kürd idi. Aslan Usayan öldürüldəndən sonra onun qruplaşması zəiflədi və "Rövşən Lənkəranski" bu bölgədə möhkəmlənə bildi. Amma "Lənkəranski" qətlə yetirilməzdən bir müddət əvvəl OMON Yekaterinburqda bir neçə əməliyyat keçirdi və "Lənkəranski"nin adamları həbsə alındı.

Timur Mirzoyevin ölümündən sonra Uralda nəzarətçi postunun boş qalması o demək deyildi ki, "Ded Xasan" klanı buranı rahatlıqla əldən verəcək. Rusiya kriminal aləminin ən nüfuzlu nümayəndələrindən biri olan "Şakro Molodoy" ləqəbli Zaxari Kalaşov (indi o da həbsdədir-Y.M.) 2014-cü ilin oktyabrında İspaniya həbsxanasından azadlığa buraxıldıqdan sonra "Ded Xasan" klanına rəhbərlik etməyə başladı və Urala nəza-

rət uğrunda mübarizə yenidən qızıqdı.

"Rövşən Lənkəranski"nin qətlindən sonra onunla uzun illərdir ki, konfliktə olan "Quli"nin mövqelərinin güclənəcəyi gözlənilən idi. Bir müddət əvvəl "Rosbalt" agentliyinə Rusiya xüsusi xidmət orqanlarında mötəbər mənbəyə istinadən yazmışdı ki, "Lotu Quli" və Gürcüstan doğumlu "Vaqif Bakinski" kimi tanınan Vaqif Süleymanov güclərini birləşdiriblər. Bildirilirdi ki, yeni klan bir-birinin ardınca Moskva və

Moskva ətrafında gəlirli ticarət obyektlərini, ticarət mərkəzlərini, bazarları öz nəzarətlərinə alır.

"Lənkəranski"nin ən iri aktivlərindən olan göyerti, tərəvəz və meyvə topdansatış bazarları uğrunda mübarizənin təkə Moskvada deyil, digər bölgələrdə də başlayacağı gözlənilən idi. İddia var ki, "Lənkəranski"nin bazarları uğrunda mübarizəyə gürcü və çeçen "qanuni oğru"lar da qoşulub.

□ "YM"

Sabiq nazir ölkənin əsas bəlasından danışdı

Fikrət Yusifov: "Korrupsiya hər bir cəmiyyəti daxildən sarsıdan bir yara, xəstəlikdir"

"Keçən il konstitusiyaya edilən məlum dəyişikliklərdən sonra hökumətin ciddi struktur islahatları aparacağı gözləniləndi. Hesab edirəm ki, yaxın aylar içərisində biz belə dəyişikliklərin şahidi ola biləcəyik".

Sabiq maliyyə naziri Fikrət Yusifov bu fikirləri "Yeni Müsavat"a açıqlaması zamanı bildirdi. Ölkədəki neqativlərin, rüşvət və korrupsiyanın, məmur özbaşınalığının aradan qaldırılmasında kadr islahatlarını vacib sayan iqtisadçının sözlərinə görə, hər bir struktur dəyişikliyi adətən kadr islahatları ilə müşayiət olunur: "Bu kompleks addımların atılması bir tərəfdən idarəçilikdə çevikliyin artırılmasını hədəfləyirsə, digər tərəfdən korrupsiya hallarının və digər neqativ halların aradan qaldırılmasına xidmət edir. Baxın, bir "ASAN xidmət" in yaradılması ilə vətəndaş - məmur münasibətlərinə aid nə qədər məsələlərin həlli ora ötürüldü? Kim deyə bilər ki, "ASAN xidmət" müəssisələrində hansısa rüşvət və ya korrupsiya faktı ilə rastlaşıb? Hər kəsə aydındır ki, bu xidmətin yaradılması vətəndaş - məmur münasibətlərindəki bütün neqativ məqamları tamamilə aradan qaldırdı.

"ASAN xidmət" müəssisələrinin şəbəkəsinin getdikcə daha da genişləndirilməsi və vətəndaş - məmur münasibətlərinə aid bir çox digər məsələlərin bu xidmətə verilməsi, hökumətin rüşvət və korrupsiyaya qarşı apardığı mübarizənin tərkib hissəsi kimi dəyərləndirilməlidir. 2016-cı ildə "ASAN xidmət" mərkəzlərinin sayı 11-ə, bu xidmətdən istifadə edənlərin sayı 13 milyona çatıb".

Keçmiş nazir qeyd etdi ki, Azərbaycan hökumətinin korrupsiya və rüşvətə qarşı apardığı mübarizə 2004-cü ildə "Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında" Qanunun qəbulundan sonra daha da güclənib və sistemli xarakter alıb: "Bu məsələdə ölkə prezidentinin siyasi iradəsi və problemlə bağlı onun müəyyən etdiyi kursun əhəmiyyəti danılmazdır. Dövlət başçısının "heç kimin toxunulmazlığı statusu ola bilməz" kimi çağırışı, tutduğu vəzifəsindən və kimliyindən

asılı olmayaraq hər bir məmur üçün ciddi bir xəbərdarlıqdır. Prezidentin ölkədə korrupsiyaya qarşı elan etdiyi mübarizənin əsas hədəfləri onun səsləndirdiyi bu fikirlərdə çox aydın bir şəkildə ortaya qoyulub: "Mən dəfələrlə korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə bağlı fikirlərimi bildirmişəm və dəfələrlə vətəndaşlara da müraciət etmişəm ki, onlar aidiyyəti orqanlara öz ərizələri, təklifləri ilə müraciət etsinlər. Yeni güclü siyasi iradə vardır. Artıq korrupsiyaya qarşı mübarizəni

aparmaq üçün cəmiyyətdə də çox müsbət dəyişikliklər vardır. Cəmiyyətdə inam artır. İnəm artır ki, biz bu beləni Azərbaycandan tamamilə götürəcəyik və Azərbaycan cəmiyyəti bu yarlardan sağalacaqdır. Çünki korrupsiya hər bir cəmiyyəti daxildən sarsıdan bir yara, xəstəlikdir. Biz bütün imkanlardan istifadə edib çalışmalıyıq ki, Azərbaycanda korrupsiya olmasın, Azərbaycanda tam şəkildə sosial ədalət təmin edilsin. Çünki korrupsiya sosial ədaləti po-

zan bir amildir". Bu bəyanatdan sonra atılan mühüm addımlardan biri də keçən il noyabrın 7-də "Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında" Qanuna edilən dəyişikliklər oldu. Dəyişikliyə əsasən, korrupsiya faktı barədə məlumat verən şəxs özü istəmərsə, səlahiyyətli struktur, korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində ixtisaslaşmış orqanlar onun konfidensiallığını təmin etməlidir. Bu bilgi yalnız korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalara bağlı məlumat verən şəxsin yazılı razılığı olduqda açıqlanacaq. Eyni zamanda korrupsiya ilə əlaqədar məlumat verən şəxsə və ya onun yaxın qohumuna hədə-qorxu gəlmək, onları təzyiqlərə məruz qoymaq qanunla müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyətə səbəb olacaq".

F.Yusifov onu da vurğuladı ki, korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində Azərbaycanın beynəlxalq əlaqələri getdikcə daha da genişlənir: "Azərbaycan Respublikası korrupsiyaya qarşı mübarizə ilə bağlı bir neçə beynəlxalq sənədə, o cümlədən Avropa

Şurasının "Korrupsiya ilə əlaqədar cinayət məsuliyyəti haqqında", "Korrupsiya ilə əlaqədar mülki-hüquqi məsuliyyət haqqında" və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının "Transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığa qarşı" konvensiyalarına, həmçinin "Korrupsiyaya qarşı Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Konvensiyası"na qoşulub. Yanvarın 16-da Azərbaycan Respublikasının Baş Prokuroru yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin 2016-cı il ərzində korrupsiyaya qarşı mübarizə sahəsində görülmüş işlərlə barəsində verdiyi hesabatda qeyd edilib ki, 2015-ci ilə müqayisədə daxil olmuş müraciətlərin sayında 1700 vahiddən çox azalmanın müşahidə edilməsi "ASAN xidmət" mərkəzlərinin fəaliyyətinin genişləndirilməsi ilə bilavasitə bağlı olub. Azərbaycan Respublikasının Beynəlxalq Şəffaflıq Təşkilatının "Korrupsiya Qavrama İndeksi" və "Global Korrupsiya Barometri" hesabatlarında mövqeyinin irəliləməsini, "2016-cı il Global Korrupsiya Barometri"ne əsasən, sorğuda iştirak edən respondentlərin 79 faizi korrupsiyanı ölkəmizin üzvləşdiyi əsas problemlərdən hesab etmədiyini diqqətə çatdırıb. Bütün bunlar onə göstərir ki, korrupsiya və rüşvətə qarşı aparılan sistemli mübarizə artıq öz səmərəsini verməyə başlayıb".

□ Cavid TURAN

Ermənistanın hər mənada qaranlıq bir perspektivə doğru getdiyi barədə son vaxtlar işğalçı ölkədə açıq danışanların sayı artıb. Onların hamısı aparıcı səbəb qismində məhz Serj Sərkisyanın kriminal rejimini görür. Ermənistan cəmiyyətində xüsusən də ötən ilki aprel eskalasiyasından sonra belə bir rəy möhkəmlənməkdədir ki, hakimiyyət nəinki Qarabağla bağlı verdiyi vədləri reallaşdırmaq, eyni zamanda Ermənistanı iqtisadi bataqlıqdan çıxarmaq, xalqın güzəranını yaxşılaşdırmaq, ölkədə güclənən emiqrasiyanı da səngitmək iqtidarında deyil.

Qarabağa görə təcrid vəziyyətində yaşayan təcavüzkar ölkədə olan-qalan əhalinin, ələlxüsus da gənclərin və iş qabiliyyətli adamların sabah inamı gündən-günə sarsılır. Qeyri-müəyyənlikdən bezən, yeni müharibə qorxusundan

qaçan əhali çıxış yolunu məhz Ermənistandan çıxıb getməkdə görür. **1 in.am sayının şərhçisi Aram Amatunin** şərh bu xüsusda Ermənistandaxili mənəvi-psixoloji və sosial-iqtisadi durumu kifayət qədər real təqdim edir.

Malena Mard

AB-nin Bakı nümayəndəsi meyiti qaytarılmayan əsgərimizdən danışdı

“Biz ATƏT-in Minsk Qrupunun istənilən söylərini dəstəkləyirik”. Bu sözləri Avropa Birliyinin (AB) Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbəri Malena Mard Ermənistan tərəfinin Azərbaycan əsgərinin meyitini hələ də qaytarmamasına münasibət bildirərkən deyib (APA).

O, Minsk Qrupu həmsədrlərinin bu məsələ ilə bağlı bəyanat verdiyini xatırladı.

Qeyd edək ki, 2016-cı il dekabrın 29-da səhər saatlarında Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin kəşfiyyat qrupu Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədini pozmağa cəhd göstərərək bölmələrimizin pusqusuna düşüb. Hadisə nəticəsində Silahlı Qüvvələrimizin hərbi qulluqçusu, əsgər Qurbanov Çingiz Salman oğlu itkin düşüb. Sonradan məlum olub ki, onun meyiti qarşı tərəfdədir.

Müdafiə Nazirliyi əsgər Qurbanov Çingiz Salman oğlunun meyitinin geri qaytarılması ilə bağlı BQXK-nın Azərbaycan nümayəndəliyinə, Minsk Qrupuna, o cümlədən ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anjey Kaspşikə rəsmi qaydada müraciət edib. Minsk Qrupu həmsədrləri Ermənistanı Azərbaycan əsgərinin meyitini qaytarmağa çağırıb.

hərbi yolu ilə azad etməyə tam qadirdir”. Bu sözləri hərbi ekspert, ehtiyatda olan polkovnik Əzizəyə Qənizadə deyib.

Ə.Qənizadə bildirib ki, aprel döyüşlərindən bir müddət sonra aldığı şokdan qismən özünə gələn erməni silahlı birləşmələri yenidən mütamadi olaraq, atəşkəs rejimini pozmağa davam edir: “Bununla onlar öz xalqının və dünya ictimaiyyətinin rəyini dəyişdirməyə çalışır, sübut etmək istəyirlər ki, guya orduları hansısa gücə sahibdir. Amma heç də belə deyil. İşğalçılıq siyasəti yürütməkdə davam edən Ermənistan ordusunun döyüş ruhu elə sarsılıb ki, hətta ölkənin bəzi deputatları da bu münaqişəyə yeni prizmadan yanaşılmasını parlamentdən tələb edirlər. Belə ki, vitse-spiker Ermine Naqdalyan Erme-

Kompromisdən qaçan, inkişafdan qalan, boşalan Ermənistan...

Düşmənin həm Azərbaycan ərazilərini işğal altında saxlamaq, həm də iqtisadi inkişafa nail olmaq planı çoxdan iflas olub; **erməni analitik: “Ermənistan Rusiyanın girovudur...”**

Erməni şərhçi yazır: “Ermənistanı tərk edənlər haqda informasiyadan aydın oldu ki, ölkədən emiqrasiya güclənib. Ötən il Ermənistanı 60 min nəfər tərk edib. Ermənistan tarixində ən gözəgəlimli baş nazir peyda olub (*Karen Karapetyan nəzərdə tutulur-red.*), di gəl, daha çox adam Ermənistanı tərk edir. Bu, o deməkdir ki, real həyatın hökumətin öz statistikasına əsaslanaraq təqdim elədiyi rəqəm və faizlərə heç bir dəxli yoxdur. Başqa yandan, Ermənistandan gedənlərin sayı artdıqca, nə qədər paradoksal da olsa, ölkəyə göndərilən pulun həcmi də artır. Məhz həmin pullar sayəsində də Ermənistanın iqtisadiyyatı işləyir”.

Lakin erməni ekspertin sözlərinə görə, belə paradoksal vəziyyət özündə böyük təhlükə daşıyır: “Məsələ ondadır ki, bu, bir dəfə artıq Ermənistanı təhdid edib. Ermənistan Rusiyanın girovuna çevrilib. Bundan əlavə, iqtisadiyyatı başqa ölkədə pul qazananlar hesabına işlətmək məhdud modeldir, hansı ki, öz-özlüyündə nəinki təhlükəlidir, həm də olduqca məhduddur. İş ondadır ki, yekun etibarilə belə bira nisbət mövcuddur: nə vaxt ki, Ermənistanla göndərilən transfertlər daha burada iqtisadiyyatda

hansısa canlanma yarada bilməyəcək, nədən ki, bundan ötrü minimum sayda əhali də lazımdır. Əhalinin sayı isə artıq kritik səviyyəyə enib. Hətta Putin gizlətmir ki, onların hesablamasına görə, Ermənistan 2 milyondan da az adam yaşayır - yeni Rusiyadakı ermənilərdən də az. Və biz nə vaxt ki, bu fonda Ermənistan hakimiyyətinin hərəkətlərini nəzərdən keçiririk, o zaman bu hərəkətlərdə bir qram da adekvat yanaşma görmürük. Üstəlik, bu problemlə bağlı heç bir həyəcan hiss olunmur. Ona görə ki, emiqrasiyanın qarşısını almaq üçün əhalinin maddi rifahını yaxşılaşdırmaqdan daha yox, cəmiyyət qarşısında səmimin və açıq olmaq gərəkdir. Yeni cəmiyyətə yalan danışmaq, ona hesabat vermək, topluma göstərmək ki, hökumət öz ölkəsinin, ocağının sahibidir. Məhz yadlılıq, təcridlilik və aldadılma hissi emiqrasiya üçün “ikinci nəfəs” açıb”.

Əlbəttə ki, erməniləri ölkəni kütləvi şəkildə tərk etməyə vadar edən yadlılıq, təcridlilik və aldadılma hissinin köklü səbəbi var: hətta hakimiyyətdə başqa qüvvə olsa, korrupsiya arada qalxsa belə, Qarabağ problemi çözülmədən, müharibə riski tam aradan qaldırıl-

madan, Ermənistan öz qonşuları ilə normal münasibətləri qurmadan onun iqtisadi inkişaf perspektivi olmayacaq. Demək, emiqrasiya, ölkənin boşalması prosesi də dayanmayacaq.

Azərbaycan isə heç vaxt işğal rejimi ilə barışmayacaq. Bunun qarşısını almaq üçün həm öz hərbi qüdrətini durmadan artıracaq, həm də Ermənistanın izolyasiyasını davam etdirməklə, onu iri regional iqtisadi layihələrdən kənar saxlamaqla işğalçı ölkəni təqətdən salmaqda davam edəcək. Təbii ki, yeri gələndə apreldəki kimi, lokal hərbi əməliyyatlarla düşməne hərbi zərbi endirib onun mənəvi və döyüş ruhunu da sarsıtmaqda davam edəcək. Bunu hərbi analitiklər də təsdiq edirlər.

“Azərbaycan Silahlı Qüvvələri aprel döyüşlərində işğalçı Ermənistan ordusuna sarsıdıcı zərbə endirib erməniləri qaçmağa məcbur edərək, həm işğal altında olan ərazilərimizin bir hissəsini azad etdi, həm də düşmənin döyüş ruhunu sarsıtdı. Bununla da Azərbaycan xalqı torpaqlarımızın işğal altında qalması ilə heç vaxt barışmayacağını bir daha dünyaya bəyan etməklə yanaşı, sübut etdi ki, ərazilərimizi

nistan parlamentində çıxışında etiraf etmişdi: “Hazırda nəzarətimizdə olan torpaqları nə zamansa azad etməli və oradan çəkilməliyik. Ya torpaqları qaytarmalıyıq, ya da qan töküüb aldığımız torpaqları qanımızı töküüb alacağıq”.

Onun sözlərinə görə, Ermənistan ordusunun cəbhə xəttində iri çaplı ağır silahlardan da istifadə etməklə vəziyyəti yenidən gərginləşdirməsi, atəşkəs rejimini pozması, tərribatlar törətməsi ona gətirib çıxaracaq ki, Azərbaycan apreil döyüşlərinə bənzər addımlar atmaqda cavab tədbirləri görəcək. “Ermənilər tam aydınlığı ilə dərk etməlidirlər ki, artıq onların tərribatları cavabsız qalmayacaq. Əksinə, ordumuzun cavab zərbələri daha sarsıdıcı olacaq. Bunun üçün ordumuz lazımi qədər gücə, qüdrətə sahibdir və Azərbaycan Ordusu cəbhə xəttində kifayət qədər üstünlüyə malikdir”, - deyər ekspert əlavə edib.

Təəssüf ki, Ermənistanın ipi ermənilərin özlərinin də etiraf elədiyi kimi, Rusiyanın əlindədir. O üzəndə Azərbaycan istəmə də, istəməsə də, əslində Qarabağ düyününün açılması, o sırada təcavüzkarın cəzalandırılması üçün ilk növbədə Kremlə anlaşmalıdır.

Yanvarın 17-də SOCAR istiqrazları üzrə ilk faiz ödənişinin həyata keçirilməsi münasibətilə mətbuat konfransı keçirilib. Konfransda SOCAR-ın və onun struktur bölməsi olan "SOCAR Capital"-in rəhbərliyi və media nümayəndələri iştirak edib.

Tədbirdə çıxış edən "SOCAR Capital"-in Müşahidə Şurasının sədri Süleyman Qasimov bildirib ki, SOCAR istiqrazlarının buraxılması və təkrar bazarda tədavi SOCAR-ın maliyyə mənbələrini şaxələndirməklə yanaşı ölkə vətəndaşlarının vəsaitlərinin daha səmərəli istifadəsinə və Azərbaycanın qiymətli kağızlar bazarının inkişafına dəstək olub.

S.Qasimov qeyd edib ki, həyata keçirilən faiz ödənişi çərçivəsində SOCAR istiqrazlarının sahiblərinə ümumilikdə 1 milyon 250 min ABŞ dolları həcmində faiz ödənilib. Vəsait istiqraz sahiblərinin bank hesablarına köçürüldü: "SOCAR ilk istiqrazlarını 5 il öncə 500 milyon dollar dəyərində London birjasında buraxıb. Biz SOCAR olaraq onun əsas məbləğinin ödənilməsi istiqamətində işə başlamışıq. 403 milyon artıq ödənilib, 93 milyonun ödənilməsi ilə bağlı hazırlıq işləri gedir. İkinci buraxılış olan avro-bondlar 1 milyard dollar məbləğində 10 il üçün buraxıldı, üçüncü buraxılış isə 750 milyon dollar məbləğində 15 illik idi. Azərbaycanında isə ilk dəfə istiqrazlar ötən il 100 milyon dollar həcmində buraxıldı. Biz qazancımızı vətəndaşlarla bölüşmək məqsədilə bu istiqrazları buraxdıq. Doğrudan da aparılan çox geyin əmək sayəsində 100 milyonluq istiqrazların müqabilində 200 milyon dollarlıq tələ-

bat əldə etdik. Bu istiqrazlar nəzərdə tutulduğundan daha çox uğur qazanıb".

Təbii qazın qiymətinin artmasına da münasibət bildirən S.Qasimov bunu neftin ucuzlaşması və dolların bahalaşması fonunda Dövlət Neft Şirkətinin zərərini qarşılamaq məqsədilə həyata keçirdiklərini bildirdi: "Neftin ucuzlaşması, manatın dəyərdən düşməsi bizi təbii qazın qiymətini artırmağa məcbur etdi. Ən azı, bizə başa gələn qiymətə satmağa qərar verdik. Tarif Şurasına bu haqda müraciət etdik. Bu məsələ müzakirə olundu və nəhayət, məlum qərar verildi. 1700 kubmetr limit qoyuldu və bununla çalışdıq ki, artım vətəndaşların böyük bir hissəsinə təsir etməsin. Qiymət artımı SOCAR-ın qazın satışından əldə etdiyi gəlirlərinin artmasına və sıfır zərərle işləməsinə səbəb oldu. Dolların bahalaşması isə bizim təbii qazın satışından əldə etdiyimiz gəlirlərə mənfi təsir göstərirdi. Devalvasiya nəticəsində biz Hasilatın Pay Bölgüsü sazişinin tərəfdarlarından əhalinin tələbatını təmin etmək üçün külli miqdarda, təxminən ümumi istehlakın yarısını səviyyəsində dollar ilə qaz satın alırıq. Ona görə də alınan təbii qazın manat ifadəsi ilə satışında zərərlə işləyirik. O zərər əvvəl xam neftin satışından əldə olunan gəlir hesabına tam ödənilirdi. Amma həm neftin ucuzlaşması, həm də manatın deval-

SOCAR rəsmisi qazın qiymətinin artırılmasına izahat verdi

Süleyman Qasimov: "Neftin ucuzlaşması, manatın dəyərdən düşməsi bizi təbii qazın qiymətini artırmağa məcbur etdi"

SOCAR istiqrazlarının dəyəri artıb və 1024 dollara yüksəlib

vasiyası bizi məcbur etdi ki, aidiyyəti qurumlar qarşısında belə bir tələblə çıxış edək. Burada da diferensasiya edilmiş qiymətlər tətbiq olundu".

SOCAR-ın vitse-prezidenti Süleyman Qasimov onu da vurğulayıb ki, hazırda manatın dollara nisbətən məzənnəsinin

günbəgün aşağı düşməsi səbəbindən SOCAR-ın zərəri yaranır: "Biz təbii qaza olan tələbatı 3 mənbə hesabına təmin edirik. Bildiyiniz ki, daxili tələbat SOCAR hasilatı ilə yanaşı, Hasilatın Pay Bölgüsü sazişlərinin tərəfdarlarından təbii qazın alınması və idxal hesabına tə-

min edilir. Manatın devalvasiyası SOCAR-a əlavə zərər yaratdığı üçün ölkə daxilində təbii qaza olan tələbatı ödəmək məqsədilə satın alınan qaza görə əməliyyat həyata keçirilərkən gələcəkdə hər hansı bir mexanizmin hazırlanması mümkündür. Üzən məzənnə rejimi nəzərə alınmaqla dollarla satın alınan qaza görə ödənişin müvafiq mexanizm işləyib hazırlanması məsələsi gündəmdədir. Lakin hələlik bu məsələ ilə bağlı heç bir danışıqlar aparılmır. Təbii qazın indiki qiymətinin səmərəliliyi bizim üçün ziyanla həyata keçirilir. Buna baxmayaraq, biz Tarif Şurasının müəyyən etdiyi qiymətdə qaz satmaqda davam edirik. Əgər manatın dollara nisbətən məzənnəsi azalmağa davam edərsə, SOCAR aidiyyəti qurumlara müraciət edəcək".

Çıxış edən SOCAR prezidentinin maliyyə bazarları üzrə məsləhətçisi Ali Ağaoğlu ötən üç ayın istiqrazlar üçün uğurla keçdiyini bildirib: "İstiqrazların

təkrar bazarı da həddindən artıq aktiv olub. 3 ay ərzində təkrar bazarda istiqrazlar üzrə 40 milyon dollara yaxın əməliyyat aparılıb. Təkrar bazarda istiqrazlara fiziki şəxslərin marağı böyük olub. İkinci bazarda xarici vətəndaşlar da iştirak edir və onlar arasında Gürcüstan, Türkiyə və Rusiya vətəndaşları üstünlük təşkil edir".

Ali Ağaoğlu onu da vurğulayıb ki, SOCAR istiqrazlarına zəmanət verir və bundan sonra da istiqrazları 1000 dollardan geri almağa hazırdır: "Buna baxmayaraq, bu günə qədər bir istiqraz belə geri qaytarılmayıb. Çünki maliyyə bazarında SOCAR istiqrazlarının dəyəri artıb və 1024 dollara kimi yüksəlib. Dünyada çox az istiqrazların zəmanəti var. Bu, SOCAR istiqrazlarının çox böyük üstünlüyüdür. Hazırda istiqrazlara tələbat böyükdür".

Tədbirdə jurnalistlərin digər sualları da cavablandırılıb.
■ Nərgiz LİFTİYEVA
Foto müəllifindir

Tikinti bazarında qiymətlər dollardan da sürətlə qalxır

Manatın devalvasiyası işbazların əl-qolunu açıb; ekspert: "Ölkədə rəqabətli mühit olmasa..."

Manatın dollara nisbətə dəyər itirməsi dəmir bazarında da kəskin qiymət artımına səbəb olub. İddialara görə, vəziyyətdən istifadə edən işbazlar süni qiymət artımına getməklə bərabər materialların keyfiyyətini də aşağı salıblar. Dərnəgül yolundakı dəmir bazarında olduğumuz zamanı maraqlı faktların şahidi olduq.

Öncə topdansatış qiymətlərlə maraqlandıq. Öyrəndik ki, diametri 25 mm olan borunun qiyməti bir ay öncə 2.60 AZN olduğu halda, hazırda 2.90 AZN-dir. 32 mm-lik boru bir ay öncə 3.30 AZN-ə satıldığı halda, hazırda 3.80 AZN-ə satılır. 50 mm-lik borunun qiyməti isə bir ay ərzində 70 qəpik bahalaşaraq 5.70 AZN olub. O da belli oldu ki, birinci devalvasiyadan öncə bu materialların qiyməti təxminən indiki dəyərinin yarısı qədər imiş. Məsələn, birinci devalvasiyadan öncə 50 mm-lik boru 2.90 AZN-ə satılıb.

Armaturun qiymətində də nəzərəcarpacaq artım var. Belə ki, təxminən bir ay öncə tonu 760 AZN olan armatur hazırda 800 AZN-ə satılır. Dəmir lövhələrin bir ədədinin qiyməti əvvəl 9

AZN-ə olduğu halda, hazırda 11.80 AZN-ə satılır. Topdan satış yerlərində söhbət etdiyimiz alıcılar bildirdilər ki, son vaxtlar qiymətlərin artması bir yana, keyfiyyət də xeyli aşağı düşüb. Onların sözlərinə görə, topdansatış yerləşində alıcılar aldıkları: "Hər ay qiymətlər dəyişir. Dolların bahalaşmasını bəhanə etsələr də, bunlar dolların bahalaşma tempindən də sürətlə qiyməti qaldırırlar. Qiymət artımınının geri dönüşü də yoxdur. Borulara gəlincə, bazarda qalınlığı 3 mm olan boru tapmaq olmur. Şirkət olaraq qalınlığı 3 mm-lik boru sifariş edirik, ancaq istifadə edəndə görürük ki, keyfiyyət çox aşağı salınıb. Bunun da səbəbi odur ki, topdansatış yerləri özləri sifariş verdikləri zaman deyirlər ki, borunun

qalınlığı 3 mm-dən aşağı olsun. Ancaq müştəriyə həmin borunu 3 mm-lik adı ilə satırlar. Yəni bazarda bu cür özbaşınalıq baş alıb gedir. Vəziyyət o yere çatıb ki, dəmir lövhələrin də qalınlığını 0.5 mm-lik olmaq əvəzinə, 0.3-0.4 mm çıxır. Bunların da qalınlığını, keyfiyyətini azaldıb, qiymətini isə qaldırıblar".

Tikinti materialı bazarında digər materialların da qiymətləri ilə maraqlandıq. Öyrəndik ki, di-

gər növ materiallarda bir o qədər də qiymət artımı yoxdur. Məsələn, tamet daşların qiyməti əvvəllər olduğu kimi, indi də 5-7 manat arasında dəyişir. Satıcı Vüqar Hüseynov bildirdi ki, qiymətləri artırmaq istəsələr də, bunu edə bilmirlər: "Əslində sementin qiyməti bahalaşdığı üçün qiymətləri artırmaq məcburiyyətindəyik. Ancaq alıcılar heç indiki qiymətlə materiala yaxın durmurlar. Müştəriyə qiymət

mət deyirsən, az qalır ki, adamı döysün. Ona görə də qiyməti qaldıra bilmirik".

Textanın qiymətində isə ötən aylarla müqayisədə müəyyən qədər artım var. Belə ki, hazırda taxtanın 1 kubu 290 AZN-ə satılır. Halbuki ötən aylarda qiymət 270 AZN olub. Hazırda taxta bazarında 270 AZN-ə yalnız işlənmiş və keyfiyyəti aşağı olan taxta tapmaq olar. Taxtadan hazırlanan tikinti materiallarının da hamısının qiymətində artım var. Məsələn, dikd deyilən materialın qiyməti 18 manatdan 21 manata qalxıb.

Bazarda xırdavat mallarının da qiymətində son aylar 20 -25 faiz artım var. Satıcılar deyir ki, qiymətləri manatın məzənnəsinə uyğun olaraq qaldırırlar və bu hal hələ ki davam edəcək. Çünki manat durmadan ucuzlaşır.

İqtisadçı Natiq Cəfərli tikinti bazarındakı vəziyyətlə bağlı bunları bildirdi: "Xaricdən gətirilən materialın bahalaşmasının məntiği aydındır. Bu, dolların məzənnəsi ilə bağlıdır. Yerli istehsalın bahalaşması isə müxtəlif səbəblərlə əlaqədardır. Ola bilər ki, xammalın maya dəyərində mü-

əyyən qiymət artımı olub. Bir məsələ də var ki, Azərbaycanda əvvəllər metal məmulatlarının böyük əksəriyyəti ikinci dərəcəli materialdan hazırlanırdı. Yeni yığılan demirlər təkrar istehsalı gədir. İstehsal olunan məhsulun keyfiyyəti isə müəyyən qədər aşağı idi. İndi ola bilər ki, bu bazar da darlaşıb və təkrar istehsalı gədəcek metal qalmayıb. Bu isə qiymət artımına səbəb olur. Eyni zamanda son zamanlar vergi qanunvericiliyinə çoxsaylı dəyişikliklər edilib. Bu dəyişikliklər də istehsalda maya dəyərinin artmasına səbəb ola bilər. Ölkədə rəqabətli mühit olmasa, stabil qiymətə nail olmaq çətin olacaq. Xarici şirkətlərin bazara birbaşa daxil olmasına imkanlar yaradılsa, istehsalçı şirkətlərin sayı artarsa, düşünürəm ki, rəqabətli mühit şəraitində qiymətləri tənzimləmək olardı. Azərbaycan hökuməti və cəmiyyəti dövlətin bütün sahələrdə qiymətə müdaxilə etməli olduğu düşüncəsindən əl çəkməlidir. İnzibati yollarla qiymətin tənzimlənməsi effektiv deyil".

■ Əli RAIS
Fotolar müəllifindir

BQP sədri, deputat Fazil Mustafa ilə ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu və VIP sədri Əli Əliyev arasında son günlərdə yaranan qarşıdurma davam edir. Partiya sədrlərinin qarşılıqlı ittihamları havada uçur.

Əgər BQP və ADP rəhbərləri arasındakı dava daha çox tarixi şəxsiyyətlərlə bağlı idisə, Ə.Əliyev və deputat arasındakı qalmaqal tamam fərqli məsələdir. VIP sədrinin müavini, jurnalist Cavid Cabbarlının deputatın vaxtilə ölkə iqtidarı barədə dediklərini sosial şəbəkələrdə yayması hər iki partiyayı üz-üzə gətirib.

Deputat rəqiblərini açıq şəkildə İrana işləməkdə, oradan təlimat almaqda suçlayır. Deputatın səsləndirdiyi ittihamlarda hazırda rəhbərliyi həbsdə olan Azərbaycan İslam Partiyasının (AİP) da adı keçir. Buna səbəb də C.Cabbarlının vaxtilə AİP-in mətbuat xidmətinin rəhbəri olmasıdır.

F.Mustafa media.az-a verdiyi son açıqlamasında "odun üzərinə benzin töküüb": "Ruhaninin Ermənistanla məlum səfərinə etirazlarımızdan sonra adama təpənilər ki, illərdir nəyə oturtmuşuq səni orada, niyə səsin çıxmır, bu boyda ölkəni ittiham altına alırlar. Bu da cavab verməyə məcbur kimi görünür sanki. Hətta ədəbsizlik gör nə həddə çatıb ki, vaxtilə İslam Partiyasında bu ölkənin maraqlarını tapdalayan bu ünsürlər az qala bizdən hesabat istəməyə başlayıblar. Cavid Cabbarlı gələcəyin Tale Bağırzadəsidir, bunu qeyd edin, gələcəkdə daha aydın görəcəksiniz. Mövsüm Səmədovun haqq davası apardığını bəyan edən bir şəxs Azərbaycan sevgisi daşıya bilməz. Mənim yazılanın da hamısının altında imzam var, indiyədək də heç birindən imtina etməmişəm. O zaman biz iqtidara da, Heydər Əliyevə də düş-

dir, hansı vasitələrlə olursa-olsun, bu ölkənin parçalanmasına yol verməyib. Ən böyük şərəfsizlik öz ölkəsinə qarşı agent təyin olunmaqdır, bir çoxları bu ləkəni heç vaxt silə bilməyəcəklər".

C.Cabbarlı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında şəx-

kəşfiyyatına işləməkdə ittiham edir. Amma bir fakt deyim ki, indiyə qədər heç vaxt İranın Bakıda keçirdiyi rəsmi tədbirlərə dəvət almamışam. Lakin Fazil Mustafa belə tədbirlərin hər birində, xüsusilə İranın müstəqillik günü ilə bağlı buradakı tədbirlərində işti-

AİP-in sədr müavini Emil Rahiloğlu bildirdi ki, Fazil Mustafanın Azərbaycan İslam Partiyasını dövlətə xəyanət kimi hakimiyyət adından ittiham etməsi onlar üçün təəccüblü deyil: "Onun zaman-zaman Azərbaycanda şişçiliyi, o cümlədən AİP-i hədəfə çevirməsi

Fazil Mustafanın növbəti

'ittihamı aranı qatdı' - sərt reaksiyalar

Fazil Mustafa: "Şərəfsizlik öz ölkəsinə qarşı agent təyin olunmaqdır"

sine yönəlik ittihamlarla bağlı bunları dedi: "Fazil Mustafanın şəxsiyyətinə qarşı elə də ciddi bir ittihamım, qərəzim yoxdur. Sadəcə, ictimai-siyasi fəaliyyəti və davranışlarından burada söhbət gedir. Mən bir partiyada sədr müavini, o da partiya sədridir. İndiki vəziyyətdə sual ünvanlamalı bir şəxs varsa, o da

rak edib. İnternetdə kiçik bir araşdırma aparmaq dediklərimin doğru olduğunu sübut edir. O unudur ki, illər öncə onun Fətullah Gülən şəbəkəsi ilə əlaqələri barədə mətbuat çox yazıb, bu gün də davam edir. Əgər vaxtilə dediklərinin indiyə qədər gəlməsindən narazı deyilsə, o zaman Fazil Mustafa niyə bu qədər

aqressiya göstərir? Əgər kimlərsə xarici kəşfiyyat orqanlarına işləməsi barədə onun əlində konkret faktlar varsa, vəzifə borcudur ki, bu barədə ölkənin hüquq-mühafizə orqanları

Cavid Cabbarlı: "Tutduğu statusa uyğun davranmır"

Fazil Mustafadır. 2005-ci ilə qədər hakimiyyəti ağır ittihamlarla təhqir edən bir şəxs həmin zamandan indiyə qədər deputat kürsüsündə əyləşib. İstədiyi adama istədiyi ittihamı, böhtanı

təhqirinə də çəkinmədən yol verir və insanların şəxsiyyətinə, şərəf və ləyaqətinə toxunur. Əlbəttə, bizim bizə hər hansı bir şər və böhtan atanların səviyyəsinə enmək fikrimiz yoxdur. Məsləhətimiz də odur ki, Fazil bəy və onun kimiləri öz işləri ilə məşğul olsun və üzərinə götürdükleri məsuliyyəti axır-əvvəl dərk etsinlər. Amma görünür, parlamentin yumşaq kresloları onları özlerinden ayıraraq xalqa, dövlətə və çörəyini yedikləri təşkilata qarşı etimadsızlıq düşüncəsinə qər qədər

Emil Rahiloğlu: "O, kiməsə güvənərək..."

mən münasibət bəsləyirdik, ona görə də elə bilirdik Azərbaycanı dağıtmaq istəyir, sonradan isə Cavid Cabbarlı kimi separatçı zehniyyətə sahib insanların necə çoxaldığını görəndə anladım ki, Heydər Əliyev həqiqətən böyük şəxsiyyət-

atır, hətta zor dilində də danışa bilir. Bu o anlama gəlməməlidir ki, biz indiki hakimiyyətin keçmişini və indiki siyasətini tərifləyirik. İqtidarı tənqid edən kifayət qədər yazılarım, açıqlamalarım var. O, hər açıqlamasında məni başqa ölkənin

na məlumat versin, həmin şəxslər cəzalandırılsın. İndi ölkədə iqtisadi böhranla bağlı vəziyyət çətinidir. Belə dövrdə Fazil Mustafanın bu qədər canfəşanlıq qədər yazılarım, açıqlamalarım var. O, hər açıqlamasında məni başqa ölkənin

her kəsə bellidir. Amma sual oluna bilər ki, bu qərəz, hikkə və qarayaxma nədən qaynaqlanır? Biz Fazil Mustafanın hansı əqidəyə xidmət etməsini, vaxtaşırı, yəni lazım gəldikdə siyasi simasını dəyişməsini, o cümlədən bütün bunların nəyə xidmət etməsini bilirik. Onun Türkiyədəki son dövlət çevrilişi olayından sonra nə qədər ciddi narahatçılıq keçirdiyini də yaxın tarixdə müşahidə etdik. Biz həmişə istər indiki, istərsə də bundan öncəki hakimiyyətin daxili və xarici siyasətindəki neqativlikləri qabarıq şəkildə ictimaiyyətə açıqlamış, ölkəmizin perspektiv inkişaf xəttini göstərmiş, mənfi tərəfləri kəskin tənqid hədəfinə çevirmişik. Bununla yanaşı, siyasi fəaliyyət istiqamətimizin tutduğumuz xəttin sonuna qədər davam etdirilməsinə də çalışacağıq.

Fazil Mustafanın son polemikalarından məlum olur ki, o, nəyə və kiməsə güvənərək qarşı tərəflərin nəinki tənqidinə, hər cür

Siyasi məhbuslardan son xəbərlər

İlqar Məmmədov ailəsi ilə danışıb; NİDA-çı gənc müalicə olunur; Seymur Həzrinin şikayəti yoxdur

Mart ayı yaxınlaşdıqca siyasi məhbuslar məsələsi daha çox ölkənin əsas gündəmində olan mövzulardan birinə çevrilir. İki həftədən bir yaxınlarının görüşünə gedən siyasi məhbus ailələrinin verdikləri açıqlamalardan aydın olur ki, onların Novruz bayramından gözləntiləri böyükdür.

İlqar Məmmədov

REAL hərəkatının sədri İlqar Məmmədovun həyat yoldaşı Vəfa Məmmədova bazar günü onunla danışıqlarını söylədi: "Elə bir yenilik yoxdur. Bu həftə görüşə gedəcəm. Bazar günü telefonla danışıq və ümumi vəziyyəti yaxşı idi".

NİDA-çı gənc Əbdül Əbilovun anası Nurcahan Əbilova bunları dedi: "Övladımın səhhətindəki problemlər davam edir. Hazırda müalicə olunur. Amma dərinən müalicə oluna bilmir. Çünki oranın vəziyyəti buna imkan vermir. Vəziyyəti də ortadır. Lakin hər şeyə rəğmən həbsxanadır. Müalicəsi yaxşı aparılırsa, ümumi vəziyyəti də tam yaxşı olar. Narazılığı yalnız müalicəsinin yaxşı aparılmaması ilə bağlıdır. Deyir ki, azadlığa çıxdıqdan sonra istədiyim müalicəni edərdim".

Vicdan məhbusunun anası mart ümidlərindən də söz açdı: "Oğlum haqsız olaraq tutulduğu gündən bu günə qədər hər an gözləyirəm ki, o azad olunub, evinə qayıdacaq. Ötən əfvdə bizi çox inandırdılar ki, oğlum azad olunacaq. Mənə dedilər ki, bundan sonra bir daha oğlum siyasətlə məşğul olacaqmı? Əgər olmayacağına, azad olunacaq. Mən də söz verdim ki, bir daha ona imkan verməyəcəm ki, hakimiyyət əleyhinə çıxış etsin. Amma yenə də onu azad etmədilər. Allah var və demək rəhmi də var. Heç vaxt ümidimi Allahdan kəsmədim".

AXCP sədrinin müavini Seymur Həzrinin atası Məşğül Həziyev oğlunun vəziyyətinin normal olduğunu bildirdi: "Hazırkı vaxtda səhhəti də, özü də yaxşıdır. Olduğu yerden elə də narazılığı yoxdur. Onun çətinliyi olsa da, heç vaxt narazılıq etmir".

□ Cavanşir ABBASLI

Porno-video qalmaqalındakı direktor işdən çıxarıldı - iş prokurorluqda

Səmkir kənd məktəbinin seks video qalmaqalındakı direktor Akif Namazov vəzifəsindən azad edilib. Bu barədə Şəmkir Rayon Təhsil Şöbəsinin İctimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul əməkdaşı Kənan İbrahimov "Yeni Müsavat"a məlumat verib. Məlumatda bildirilir: "Şəmkir rayon Seyfəli kənd tam orta məktəbi ilə bağlı bir sıra kütləvi informasiya vasitələrində dərc olunmuş məlumatlarla əlaqədar, Təhsil Nazirliyi tərəfindən aparılan araşdırma başa çatıb. Araşdırmanın nəticəsi olaraq Şəmkir rayon Seyfəli kənd tam orta məktəbin direktoru Akif Namazov işində yol verdiyi nöqsana görə Azərbaycan Respublikası Əmək Məcəlləsinin 70-ci maddəsinin "ç" bəndinə uyğun olaraq tutduğu vəzifədən azad edilib. Yoxlama zamanı toplanmış materiallar hüquqi qiymət verilməsi üçün Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluquna göndərilib".

Akif Namazov

Qeyd edək ki, bundan əvvəl "Yeni Müsavat"a açıqlama verən direktor Akif Namazov işdən çıxartdığı laborantı Xatirə Əliyevanın yenidən işinə bərpa olunduğunu demişdi. Direktor mətbuata verdiyi açıqlamalarında atdığı nalayiq böhtanlara görə laborantı Xatirə Əliyevadan, məktəbdə gözetçi işləyən Əli adlı şəxsdən və adını qalmaqalda hallandırdığı polis-dən üzr istədiyini də vurğulamışdı.

Xatırladaq ki, ötən həftə M.Süleymanov adına Seyfəli kənd tam orta məktəbində əvvəllər laborant işləmiş Xatirə Əliyevə "Yeni Müsavat" qəzetinə müraciət edərək təhsil ocağının direktoru Akif Namazov haqqında bir sıra ittihamlar irəli sürmüşdü. Onun sözlərinə görə, direktor onlardan pul tələb edib. Direktor isə keçmiş laborantı qeyri-etik hərəkətlərə yol verməkdə ittiham edib və buna görə işdən çıxarıldığını deyib.

□ Xalidə GƏRAY

□ Cavanşir ABBASLI

Yarım ayda 19 intihar-psixoloqlar

Üç səbəb göstərir

Sosial vəziyyət, mühit və informasiya...

2017 -ci ilin iki həftəsi ərzində ölkədə intihar edənlərin statistikasını məlum olub. 14 gündə 19 nəfər intihar edib, 6 nəfər isə intihara cəhd etsə də, həyatı xilas edilib. Bu müddətdə 19 nəfərin intihar etməsi doğrudan da dəhşətli faktır. Bir ölkədə intihara bu qədər meylliliyin səbəbi nədir?

Psixoloq Dəyanət Rzayev intiharların əsas səbəbinin maddi durum olduğunu dedi: "Biz əgər Norveç və ya Finlandiyadakı intihar səbəblərini araşdırsaq görərik ki, bu, daha çox tənhaqdan, bir-birilərinə qarşı olan soyuqluqdan irəli gəlir. Bizdə isə əksinədir. Biz tənhalıqdan yox, çox ünsiyyətdən əziyyət çəkirik. İntiharların başvermə səbəbi daha çox ümitsizlik və maddi durumla bağlıdır. Bizdə münasibətlər normal qurulmayıb, neytrallıq da yoxdur. Hər də baxırıq ki, insanı elə şeylərə görə qınayırlar ki, bu onu depressiyaya apara-

xanda Azərbaycanda səbəblər bu cür fərqlidir. Sadəcə olaraq, intiharların səbəbləri dərinəndən araşdırılmalıdır. Düzdür, çox zaman əsl səbəblər gizlədilir, yaxud da qohumları deyir ki, ruhi xəstə idi. Azərbaycanda intiharların səbəbi öyrənilməli və onu aradan qaldırmaq istiqamətində iş görülməlidir. Bu, uşaqlara da təsir edir. Əgər bir uşaq məktəbə gedir, özü ilə müqayisədə digər uşaqların ondan daha yaxşı geyindiyini görürsə, o, depressiyaya qapıla bilər. Yaxud da evə gələndə görürsə ki, ata-anası qəmgin, ailədə daim mübahisə var, o zaman uşaq da psixoloji baxımdan gərilir, əlacsız qalır və intihara əl atır".

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu insanların özü-özlərinə problem yaratdıqlarını dedi: "İnsan o vaxt intihar edir ki, onun heç yerdən köməyi yoxdur. Ona görə də biz çalışıb ölkədə elə bir vəziyyət yaratmalıyıq ki, insanlar çətin vaxtlarında onlara hüquqi cəhətdən kömək ediləcəyindən arxayın olsun. İntiharların səbəbi sırasında iqtisadi faktorlar daha çoxdur. Burada da bütün günahı hansısa orqanların üzərinə qoymaq düzgün olmazdı. Fikir verirsinizsə, bizim əhali son 20-25 ildə təcrübəsizlik üzündən bəzən öz-özünə problem yaradır. Görünür, biz əhaliyə maarifləndirmə sahəsində də işlər görməliyik. Bir dövr insanlar çoxlu borca girdilər, kredit götürdülər. İnsanlarımızın müəyyən qədər maddiyyat əsasında bir-biri ilə yarışması da buna təsir edir. Şəhərimizdə olan maşınların əksəriyyəti kreditlə alınan maşınlardır. Yeni hökmdür mü ki, sən kreditlə nəse alasan, göstərəsən və ya kredit götürüb yas verəsən. Bizim insanlar kifayət qədər böyük borc alır, kredit götürür. Ancaq düşünür ki, bunu qaytarmaq da la-

zımdır. Biz bütün intiharları şəraitin üzərinə yixanda ədalətli olmayacağıq. Bu, bir qisim insanlarımızın davranışının, xarakterinin nəticəsidir. Ona görə də bununla bağlı əhalinin maariflənməsinə böyük ehtiyac var, o məsələyə də kütləvi informasiya vasitəsi, televiziya olaraq, mütəxəssis olaraq diqqəti yönəltmək lazımdır. Əgər intihar, oğurluq halları artıbsa, bu davranışların səbəbləri araşdırılmalıdır".

Sosioloq hər bir davranışa elmlə əsaslanmış 3 faktorun təsir etdiyini bildirdi: "Hər bir davranışa üç faktor təsir edir. Birincisi, mühit, ikinci informasiya, üçüncü isə insanın üstünlük verdiyi dəyərlər. Bu, elmdə yüz yüz əsaslanmış nələrə hüquqi cəhətdən kömək ediləcəyindən arxayın olsun. İntiharların səbəbi sırasında iqtisadi faktorlar daha çoxdur. Burada da bütün günahı hansısa orqanların üzərinə qoymaq düzgün olmazdı. Fikir verirsinizsə, bizim əhali son 20-25 ildə təcrübəsizlik üzündən bəzən öz-özünə problem yaradır. Görünür, biz əhaliyə maarifləndirmə sahəsində də işlər görməliyik. Bir dövr insanlar çoxlu borca girdilər, kredit götürdülər. İnsanlarımızın müəyyən qədər maddiyyat əsasında bir-biri ilə yarışması da buna təsir edir. Şəhərimizdə olan maşınların əksəriyyəti kreditlə alınan maşınlardır. Yeni hökmdür mü ki, sən kreditlə nəse alasan, göstərəsən və ya kredit götürüb yas verəsən. Bizim insanlar kifayət qədər böyük borc alır, kredit götürür. Ancaq düşünür ki, bunu qaytarmaq da la-

Gəncədə tələbə imtahanından sonra öldü

Gəncədə universitetdə ölüm hadisəsi baş verib. APA-nın verdiyi məlumata görə, Gəncə Dövlət Universitetində magistraturasında təhsil alan İsmayılı rayon sakini, 1994-cü il təvəllüdü Həşimli İbrahim Müstəib oğlu dərslər zamanı huşunu itirib, Gəncə Şəhər Təcili Tibbi Yardım Xəstəxanasının reanimasiya şöbəsinə çatdırılıb.

Müayinə zamanı onun öldüyü məlum olub. Tələbənin universitetdə aniden özünü pis hiss edərək yerə yıxıldığı və orada öldüyü bildirilir. Universitetdən bildirilib ki, tələbə imtahanından çıxandan sonra özünü pis hiss edib. O, yazılı imtahanda iştirak edib və daha sonra fakültənin dəhlizində müvazinetini itirərək yıxılıb. Universitetdə müsbət xarakterli tələbə kimi xarakterizə olunan İbrahimin kəsiri olmayıb.

Bakıda əcnəbiləri soyan qadın dəstəsi tutuldu

Bakıda quldurluqla məşğul olan şəxslər tutulub. Lent.az Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinə istinadən xəbər verir ki, Nərimanov RPİ 16-cı PB əməkdaşlarının həyata keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində yanvarın 13-də əcnəbi vətəndaşa - Biyar Cumaah Shaikaniyə qarşı quldurluq etməkdə şübhəli bilinən qrupun üzvləri - Zəngilan rayon sakini Çinarə Bəhlulzadə, Bakı şəhər sakini Anar Kərimov, Elvira Ələsgərova tutulublar.

Digər şəxslərin saxlanması üçün tədbirlər davam etdirilir.

Kişilər!!! Axırıncı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtıdan tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən əyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalxması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

Yanvarın 15-də Türkiyənin AST şirkətinə məxsus "Boeing 747" yük təyyarəsinin qəzaya uğraması ilə bağlı müəmmalar qalmaqdadır. Qırğızistanın paytaxtı Bişkek yaxınlığındakı yaşayış massivinə düşməsi nəticəsində 37-si qəsəbə sakinləri olmaqla, ümumilikdə 42 nəfərin ölümünə səbəb olan dəhşətli qəza ilə bağlı Azərbaycanın aviasiya mütəxəssisi, 1-ci dərəcəli təyyarəçi, texniki elmlər doktoru, professor Ədalət Əliyevlə danışdıq.

Baş verən hadisə ilə bağlı "Yeni Müsavat"a fikirlərini bölüşən aviasiya mütəxəssisi təcrübəsində baş verən qəza eniş barədə də ilginclik xatirələrini bölüşdü.

- Ədalət bəy, "Boeing 747" yük təyyarəsinin qəzasına sıx dumanın səbəb olduğu barədə ehtimallar var. Siz mütəxəssis olaraq baş verən qəzanın səbəbi barədə nə deyə bilərsiniz?

- Bu, çox nadir bir hadisədir. Çünki "Boing-747" təyyarəsi çox güclü sistemlərlə təmin olunub. Beynəlxalq Mülki Aviasiya Təşkilatının eniş kateqoriyaları var: birinci, ikinci, üçüncü kateqoriya. Bu kateqoriyalar yerdən buluda qədər hündürlüyü və görünmə məsafəsini təyin edir. Məsələn, 1-ci kateqoriya yerdən buluda kimi 60 metrdir, görünmə məsafəsi 800 metrdir. 2-ci kateqoriya 60-dan 30-a qədərdir, görünmə məsafəsi 800-dən 400-ə qədərdir. 3-cü kateqoriya 400-dən aşağı məsafənin görünməsi və yerdən buluda kimi 30 metrdən də aşağı məsafənin olmasıdır. Hava limanının texniki avadanlıqla təchiz olunmasından asılı olaraq, bu kateqoriyalar əsasən uçuşlara icazə verilir və təyyarələr istismar olunur. Əgər hava limanı bu kateqoriyalara cavab vermirsə, görüntü məsafəsi və yerdən buluda qədər məsafədən asılı olaraq uçuş zolağına enmə ilə bağlı məhdudiyətlər qoyulur. Yeni 1-ci, 2-ci, yoxsa 3-cü kateqoriya ilə enmə olsun.

- Dispetçer qülləsindən verilən qərar haqqında nə deyə bilərsiniz? Burada yanlışlıq nə dərəcədə olub? Əlavə olaraq, hava şəraitində təyyarələr necə enir? Koordinatlar necə verilir? Dispetçer qülləsi hansı hallarda səhvə yol verir?

- Orada görünmə məsafəsi 320 metr imiş və hava duman imiş. Keçmiş təyyarəçi kimi, mən bilərəm ki, "Manas" aeroportuna yalnız 1-ci kateqoriya ilə eniş icazə verilir. Bunların 320 metrlik görüntü məsafəsi ilə yerə enməsi uçuş qanunlarına tamamilə zidd hərəkət olub. Qüllədən idarəetmə sistemində də ciddi qanun pozuntusu olub. Həmçinin heyətin özü ciddi qanun pozuntusuna yol verib.

- Bu cür vəziyyətlərdə pilotların məsuliyyət payı nə qədər olur? Konkret halda pilotların alternativləri varmı?

Peşəkar pilot qəzaya görə türk təyyarəçilərini günahlandırdı

Ədalət Əliyev: "Burada həm pilotun, həm də dispetçer heyətinin səhvi böyükdür"

- Belə olan halda onlar gedib ehtiyat aerodroma enməliydilər. "Manas"a yaxın Almatı aeroportu var - 120 km-likdədir. Digər aeroportlara da enmək olardı. Bu, anlaşılmazdır ki, 320 metr məsafə görünən halda, onlar nə üçün ora enməyə cəhd göstəriblər? Elə hallar olur ki, təyyarəçi çıxılmaz vəziyyətdə qalır, endiyi hava limanında hava pisləşir, mövcud kateqoriyalardan aşağı olur və ehtiyat aerodromları da bağlı olur. Yeni belə çıxılmaz vəziyyətdə enmək zərurətə çevrilir. Belə halda da təyyarənin yer və radionaviqasiya sistemləri həttə görünməyən bir şəraitdə sağ-salamat yerə enməyə imkan yaradır. Burada isə nə baş verdiyi çox müəmmaldır.

- Əfqanıstan təcrübəsi olan bir general, digəri isə polkovnikdən ibarət olan pilot heyətinin bütün bunları bilməsi də az inandırıcı görünür. Bu qəzada başqa amillər rol oynaya bilərmi?

- Burada həm pilotun, həm də dispetçer heyətinin səhvi böyükdür. Amma yenə deyirəm, bunların hava şəraiti ilə əlaqədar qərar qəbul edib ora düşməsi müəmmaldır, suallar doğurur. Hansı ki, Almatı aeroportuna enmək olardı. Özü də Almatı aeroportunda bütün kateqoriyalar üzrə uçuş idarə edə bilirlər, gedib sağ-salamat ora düşə bilərdi. 120 km məsafə uzağı 10 dəqiqəlik yol idi. Amma pilot nədənsə "Manas" aeroportuna düşməyə cəhd göstərib. Anlaşılmaz vəziyyətdir, yeri görməyə-görməyə niyə oraya ensin? Ola bilər eniş naviqasiya sistemləri işləməsin. Lakin o halda da yerdən buluda qədər görünmə məsafəsi artırılmalıydı, görünmə məsafəsi ən azı 2 km olmalı idi ki, onun enməsinə icazə verilsin. Bu halda həm pilot enməyə qarantıya ala bilərdi, həm

də hava idarəetmə sisteminin işçiləri də ona enməyə icazə verə bilərdi. Əks halda, 320-lik dumanlı havada pilotlar özləri qərar qəbul edib ehtiyat aeroporta uçmalıydılar. Yerdən də onların ora enməsi qəti qadağan edilməli idi. Bunların heç biri baş verməyib.

- "Manas" dünyanın super-gücünün istifadəsində olan ünvandarsa, deməli, oranın təsadüfi, naş dispetçer, yaxud qurğularla idarə olunması mümkün deyil. Bu mənada hadisədə təxribat izi ola bilərmi?

- Yox, mən inanmıram ki, təxribat olsun. Burada təxribat mümkün deyil. Deyirlər ki, pilota təzyiq oluna bilər. Gerek kabına görə ki, ona təsir edəsən. Əks halda, pilota təsir mümkün deyil. Hansı bir təyyarəçidən soruşsanız, deyəcək ki, heç olmasa bir dəfə belə çətin vəziyyətə düşüb, ehtiyat aeroportu qapalı olub, eniş olan aeroportda da hava minimum enişə cavab vermir. Ancaq pilotun ustalığı, bacarığı, həm də yer sisteminin istifadəsi ilə göz gözü görmədiyi halda, gəlib sağ-salamat uçuş zolağına düşür, heç bir problem yaranmır.

- Təyyarənin məhz yaşayış massivinə düşməsi əlavə şübhələr yaradır. Sanki pilot nöqtəli zərbə endirən kamikadze rolunu oynayıb...

- Bəli, təyyarənin eniş istiqamətindən aralanıb qəsəbənin üzərinə düşməsi çox müəmmaldır. Ancaq mənə, bu, sırf heyətin özünün səhvi, ona verilən səlahiyyəti yerinə yetirməməsinin nəticəsidir. Pilot tələbləri pozduğu üçün qəzaya uğrayıb. Yerdəki hava idarəetmə sisteminin, dispetçerin də günahı odur ki, onu əmr şəklində ehtiyat aeroporta istiqamətləndirməyib. Yeni nə pilot, nə də dispetçer öz səlahiyyətini tam yerinə yetirməyib. Belə hallarda hər bir qərar hər

iki tərəfin təkidi ilə üst-üstə düşməlidir. Amma bu halda hər iki tərəfin qanunu pozmasının səbəbi nədir, mən bunu deyə bilmərəm.

- "Boing-747"nin yük götürmə imkanları da genişdir. Ancaq qəza zamanı elə çox yükü də olmayıb.

- "Boing-747" demək olar ki, dünyanın ən nəhəng təyyarəsidir, ondan böyük fransızla-

Honqkonqdan uçmuşlar, bu da çox uzaq məsafədir, 5-6 saat göydə olublar. Ümumiyyətlə, bu sahədə işləyən adamlar çox diqqətli, ələ alınmaz olmalıdırlar. Yeni onların terrorçularla, digər qüvvələrlə heç bir əlaqələri olmamalıdır.

- Pilotların hansısa dairələr tərəfindən ələ alınması vəsiyyəti nə dərəcədə ciddi alınabilir?

xüsusiyyətləri var. Azərbaycanda bu sahədə ciddi bir problem yoxdur, hər şeyə riayət olunub. Pilotlarımız da yüksək səviyyədə hazırlanmış peşəkar insanlardır.

- Ədalət bəy, siz özünüz neçə il təyyarə idarə edibsiniz?

- 32 il uçmuşam.

- Ən uzaq məsafə yadımızdadır?

- 7 min km olub. Bakıdan

Azərbaycanın 32 il uçuşlar həyata keçirmiş 1-ci dərəcəli pilotu 162 nəfər sərnişini xilas etməsindən danışdı

rin yenice istismara verdiyi "A-380"dir. Bu təyyarə də təzə idi. Belə hadisənin baş verməsi anlaşılmazdır. Özü də onlar havada, enişdə, marşrutda idarəetmədə kosmik sistemlərə tam uyğun olan çox ciddi elektron sistemlərlə təchiz olunub. Bu sistemlə o dərəcədə güclüdür ki, onları dəqiq idarə etməyə imkan verir. Hətta 1 km də marşrutdan kənara çıxarsa, nəzarət etmək imkanı var.

- Dispetçer məqsədlə şəkildə yanlış koordinat verə bilərmi?

- Mən buna inanmıram. Hətta ola bilər dispetçer səhv komanda versin. Amma heyətin özünün ixtiyarında olan texniki, elektron vasitələr yüz faiz imkan verir ki, təyyarənin uçuş istiqamətinə nəzarət etsin. Maksim 5-10 metr uçuş zolağından kənara düşə bilər. Bu halda da uzağı təyyarənin təkeri, ya qanadı dağılardı, amma heyət və təyyarə sağ qaldı. Ancaq burada istiqamət tamamilə pozulub və qəsəbənin üstünə düşüb ki, bu da tam anlaşılmazdır. Bildiyimə görə, hadisə səhər saat 07:30-da baş verib. Adətən o vaxt yuxunun şirin vaxtı olur. O da ola bilər təyyarə heyəti yorğun olub.

- Əlbəttə, insan faktorudur. Necə ki, Türkiyədə son terroru törədən şəxs İŞİD-lə əlaqəsi ortaya çıxdı, evindən də 200 metrə yaxın dollar çıxdı. Yeni pulla ələ alınan insanlar belə antiinsani hərəkətlərə razılaşırlar. Bu mənada dövlətin təhlükəsizlik sistemi çox ciddi şəkildə qurulmalıdır ki, qabaqcadan belə hərəkətlər neytrallaşdırılsın.

- Azərbaycanın aviasiya sisteminə bu idarəçilik necə qurulub, hər hansı narahatlığa əsas varmı?

- Mən özüm işlədiyim vaxtdan bu sahəyə çox ciddi fikir vermişəm. Azərbaycanda yer idarəetmə sistemi və havada idarəetmə sistemi çox yüksək səviyyədə qurulub, çox yüksək səviyyədə idarə edilir və çox yüksək səviyyədə lazımi avadanlıqlarla, müasir işıq, radiolokasiya sistemləri təchiz olunub. Eyni zamanda təyyarələr də çox yüksək səviyyədədir. Yeni burada qarşılıqlı nəzarət yüz faizdir. Məsələn, Bakı Hava Limanının yanından keçəndə də görünür, qülləni uçuş zolağına bir az yaxın istiqamətdə qurublar. Amma bu da maneçilik törətmir, qurulan sistem qanunauyğundur. Hər aeroportun özünün

Vladivostoka uçmuşuq. Düzdür, Novosibirsk, Xabarovskda enmişik, sonra Vladivostoka getmişik. O vaxt sovet ordusunun daşınması məsələsi var idi, biz də əsgər daşıyırdıq.

- Təcrübəniz boyu Qırğızistanda baş verən hadisələrə bənzər qəza enişiniz olubmu?

- Bir dəfə belə hal olub. 1987-ci ildə biz o vaxt Bakı-Yekaterinburq - o zaman adı Sverdlovsk idi - reysi ilə uçan zaman Samara şəhərində enməliydik. Mən də təyyarə kapitanı idim. Enəndə biz dedilər "dumandır, enmək olmaz". Həmçinin ehtiyat aeroporta enmək üçün də komanda verilmədi. Biz də ehtiyat aerodromların havasını öyrəndə baxdıq ki, bütün Moskva aeroportları, həmçinin yaxınlıqdakı Penza aeroportu dumana görə bağlıdır. Bizim artıq yeganə çıxış yolumuz qaldı. Yeni bağlı olmasına baxmayaraq, biz enməli olduğumuz hava limanına düşməyə qərar verdik. Heyətin yüksək ustalığı nəticəsində biz dəqiqliklə ora endik. Əslində qanunu pozduq, amma digər tərəfdən çıxılmaz vəziyyətdə olduğumuz üçün bacarığımız, praktik təcrübəmizdən istifadə edərək görünmədiyi halda yüz faiz təhlükəsizlik şəraitində aeroporta endik, heç kimin burnu qanamadı. Aviasiyada bir deyim var: təyyarənin idarə edilməsinə heç kəs həmlə edə bilməz, öz vəzifəsindən və tutduğu səviyyədən asılı olmayaraq. Yalnız heyət özü qərar qəbul etməlidir. Qərar konkret olmalıdır və o tərəf, bu tərəfi olmamalıdır. Yeni ömür boyu yığdığın təcrübə belə anda sözünü deyə bilər.

- O zaman təyyarədə neçə sərnişin var idi?

- 162 nəfər. Beləcə həm heyəti, həm sərnişinləri, həm də təyyarəni xilas etdik... Türk pilotlar da "Manas"dan daha müasir şəkildə təmin olunan Almatı aeroportuna ensəydi, heç belə qəza da baş verməzdi...

MUSAVAT

Son səhifə

N 11 (6625) 18 yanvar 2017

İspan alimlər insanı 135 yaşadək yaşadacaq

İspan alimləri bildirirlər ki, "cavanlıq iksiri" deyilən böyük bir kəşfin astanasındadırlar. Onların fikrincə, bu kəşf insana 135 yaşadək ömür sürmək imkanı verəcək. Dərman vəsaiti canlı orqanizmdə gövdə hüceyrələrinin əmələ gəlməsini tənzimləyən zülallar əsasında hazırlanıb. Yeni "cavanlıq iksiri" əbədi həyat vəd etmir, amma insana 40-50 il əlavə ömür bəxş etmək iqtidarındadır.

Müəyyən mexanizmlərin təcrid edilməsi ömür müddətini xeyli artırmağa imkan verir. Mütəxəssislər hesab edirlər ki, gövdə hüceyrələri orqanizmin əbədi gənclik mənbələrindən biridir.

Hələlik eksperimentlər laboratoriya siçovulları üzərində aparılıb. Alimlər onların ömrünü 65 faiz artırmağa müvəffəq olublar. İndi də preparatı könüllülər üzərində sınaqdan keçirmək niyyətindədirlər.

Elmi qrupun rəhbəri Fernando Qrasiya eksperimentlər zamanı əldə olunan nəticələri şərh edərək bildirib ki, bu patologiya bəzində insan ilə analogiya aparmaq üçün siçanlar ən uğurlu modeldir. Nəticələr kliniki tədqiqatlar aparmaq üçün əsas ola bilər.

Ət və şokolad insan psixikasını məhv edir

Tez-tez ət və şokolad yemək insan psixikasını məhv edir və uzunsürən depressiyaya səbəb olur. Bu qərübə nəticəyə amerikalı tədqiqatçılar gəliblər. Alimlər 10 il ərzində 15 min könüllünün analizini toplayaraq onların psixi durumunu və qida rasionunu dəyərləndiriblər. Tədqiqatların yekununa əsasən müəyyən edilib ki, şirni, xüsusilə şokolad və yağlı ət həvəskarları əsəb sisteminin pozulmasından daha çox əziyyət çəkirlər. Onlar sakitləşmək və normal hala düşmək üçün daha çox sedativ preparatlar qəbul edirlər.

Alimlər depressiyanın inkişaf riskini azaltmaq üçün

şirni sevnələrə və çox ət yeyənlərə bir müddət ət və şokoladdan uzaq olmağı, ya-

xud heç olmasa pəhriz günləri keçirməyi məsləhət görürlər.

Kişilər 53 yaşında daha romantik olur

Ingiltərəli mütəxəssislərin apardığı araşdırmaya görə, kişilərin ən romantik olduğu yaş dövrü 53 yaşdır. Bu nəticəyə gəlmək üçün mütəxəssislər 18 və 65 yaş arası iki min kişi üzərində araşdırma aparıblar. Araşdırmalar zamanı məlum olub ki, 51 ilə 55 yaş arası hər dörd kişidən üçü mütləq hər gün həyat yoldaşına onu nə qədər çox sevdiyini bildirir. Bununla yanaşı, 50 yaşından sonra kişilər əvvəlki illərə nisbətən sevgi məsələlərində daha diqqətli olur və mütəmadi olaraq həyat yoldaşlarına sürpriz edirlər. Araşdırma aparən mütəxəssislərdən Jim Forwardın fikrincə, bu yaşlardakı cütlükləri gənclərdən fərqləndirən əsas cəhət onların bir-birinin daha çox qayğısına qalmağa çalışmalarıdır. Onun fikrincə, çox zaman evlilik həyatında mütəmadi olaraq problemlər yaşayan, mübahisələr edən cütlüklər bu yaşlarda bir-birinə qarşı daha qayğıkeş olurlar.

Maşını qəza törətdi, 2 sutka maşında qaldı

ABS-in Texas ştatının sakinini qəzaya uğradığı maşının içində 2 sutka keçirib. Lenta.ru saytının yaydığı xəbərə görə, 75 yaşlı Vanda Mobli ailəsinin yanına gəndə qarşından gələn maşınla toqquşmamaq üçün qəfil dönüş edib və toqquşub. Nəticədə maşın uçuruma yuvarlandı. Moblinin dediyinə görə, yoldan ötən maşınların səsinə eşidirmiş, amma maşından çıxıb zəng etmək, yardım istəmək üçün gücü olmayıb. Günortası havanın temperaturu 32 dərəcəyə qədər artdığı üçün qadın maşınında qalan az miqdarda sudan qənaətlə istifadə edirmiş. Qadının axtarışı ilə ona aramsız zəng edib, cavab ala bilməyən qohumları məşğul olub. Bazar günü nəvəsinin həyat yoldaşı şossədə maşınla vurularaq əzilmiş bir yol nişanı görüb şübhələnib. Yol nişanından bir az aralıdakı uçurumda isə nəvəsinin maşını görüb. Hazırda 75 yaşlı qadın xəstəxanada müalicə olunur.

QOÇ - Qarşınızda maraqlı bir təqvim durur. Bu səbəbdən də fərsətinizi fəvta verməyin. Sevdiyiniz adamlarla bir yerdə olun. İşgüzar münasibətlərdə ölçülü-biçilli davranmağı da unutmayın.

BUĞA - Mövcud gərginlikdən qurtulmaq üçün uzaq səfərə çıxmağınız məsləhətdir. Çünki həm fiziki, həm də zehni cəhətdən çox yorulmuşunuz. Sevgi münasibətlərində səmimi olun.

ƏKİZLƏR - Maddi problemləriniz olsa da, işlə bağlı heç bir çətinliyiniz olmayacaq. Ulduzlar gələcək planlarınızı məxfi saxlamağı məsləhət görür. Hətta ən yaxın adamlarınıza belə sirr açmayın.

XƏRÇƏNG - Qarşınızda xoş ovqatlı bir təqvim yarpağı durur. İstəklərinizin əksəriyyətinə yetişəcəksiniz. Daha çox sövdələşmələrə üstünlük verin, azyaşlı uşaqların qayğısına qalın.

ŞİR - Təzə xəbərlər yolunuzu gözəldir. Ürəyinizə olan və gələcəyiniz üçün böyük önəm daşıyan təkliflər də ala bilərsiniz. Bir sözlə, bu təqvim taleyinizdə əsaslı dönüş yarada bilər.

QIZ - Göy qübbəsi yalnız səfərlər üçün uğurlu təqvim yaşayacağınızdan xəbər verir. Doğmalarınıza, yaxınlarınıza baş çəkməyə dəyər. Hətta pulunuz olmasa belə, bir qədər borc götürün.

TƏRƏZİ - İxtiyarınızda olan bu təqvimi məhəbbət istiqamətinə yönəldin. Çünki gün ərzində ən yüksək ovqatı məhz sevgidən alaçaqsınız. Nahardan sonra müəyyən qədər işlə məşğul olmaq olar.

ƏQRƏB - Daxili narahatçılığınız əriməyə başlayacaq. Saat 15-dən sonra işə şəxsi işlərinizdə nəzərəcarpacaq irəliləyişlər baş verəcək.

OXATAN - O qədər də uğurlu gün deyil. Bir tərəfdən səhhətinizlə bağlı problemlər, digər tərəfdənsə qarşılıqlı münasibətlərdə anlaşılmazlıqlar ovqatınızı poza bilər. Təmkinli olun.

OĞLAQ - Yaxşı olar ki, günün əsas hissəsini mənzil şəraitində keçirəsiniz. Uzaq yola çıxmaq, açıq havada olmaq müəyyən qədər uğursuzluq gətirə bilər. Dinə zidd hərəkətlərə yol verməyin.

SUTÖKƏN - Gün ərzində rastlaşdığınız hadisələr sizi hamıdan enerjili edəcək. Bu gün həm də maliyyə planlarınızın reallaşması sürətlənəcək. Həmkarlarınızla aranızda yaranmış soyuqluğu da dəf edin.

BALIQLAR - Neçə gündən bəri yığılmış gərginliyiniz ümumi ovqatınızı aşağı salacaq. Odur ki, ciddi işlərə girişməyə dəyməz. Səhhətinizi qoruyun. Axşam maraqlı adamlarla görüşləriniz olmalıdır.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Yataqda siqaret çəkirdi, özünü yandırdı

Adanada 78 yaşında bir kişi yataqda siqaret çəkdiyi zaman özünü yandırdı. Bu hadisədən 16 gün sonra kişi xəstəxanada dünyasını dəyişib. Sezal Acil adlı qoca siqaretdən heç cür vaz keçə bilmədiyi üçün yataqda da siqaret çəkib. Amma bir müddət sonra siqareti yatağının içinə düşüb.

Acil yataq xəstəsi olduğu üçün yerindən tərpənə bilməyib. Həmin vaxt evdə kimsə olmadığı üçün yardıma da heç kimi çağıra bilməyib. Nəticədə Sezal Acilin yatağı da od tutub yanıb. Acil bir müddət yanandan sonra evə gələn uşaqları tərəfindən xilas edilib. 1-ci dərəcəli yanıq xəsarəti alan qoca 16 gün sonra dünyasını dəyişib.

Acil yataq xəstəsi olduğu üçün yerindən tərpənə bilməyib. Həmin vaxt evdə kimsə olmadığı üçün yardıma da heç kimi çağıra bilməyib. Nəticədə Sezal Acilin yatağı da od tutub yanıb. Acil bir müddət yanandan sonra evə gələn uşaqları tərəfindən xilas edilib. 1-ci dərəcəli yanıq xəsarəti alan qoca 16 gün sonra dünyasını dəyişib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.